

Инсон азиз ва мукаррамдир. Хар бир инсоннинг кадр-
киммати, обрў-иъзати, ҳуқуқ ва бурчлари бор. Хар бир
фуқаро Ватани олдида бурчли бўлгани каби она-
Ватан ҳам ўз фуқароларининг тинч-хотиржам,
фаровон, озод ва эркин яшаш учун масъулдир.

Мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотлар банк-
молия тизимида ҳам улкан ўзгаришларга сабаб бўлди.
Шунга ҳамоҳанг равишда қатор норматив ҳуж-
жатлар қабул қилинди. Бу эса банк тизимида
қўлдан-қўл янги ва қулай хизматларни яратди...

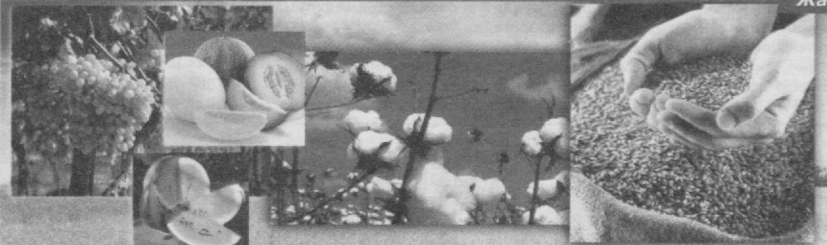
Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2010-yil 25-mart, №12 (689)

Жараён

Ризқ йўлини очар деҳқон...

Шу кунларда юртимиз ҳар қачонгидан ҳам гўзал, тароват-
ли. Дала-даштар яшил майсалар
билан қопланган. Дов-дарактлар
аста-секин қуртак ёзиб, гулга
кириб бораётир. Болақонларимиз
бойичека кўрсатиб, ўлкамизга
фасллар келинчаги — баҳор таш-
риф буюраётганлиги ҳақида сў-
юнчи олганига бир ойдан ошди.

Ҳа, баҳор — дилга қувонч,
элга қут-барака олиб келадиган
фасл. Табиат уйғонади, минг тур-
ли гиёҳлар, дарактлар ўзининг
бор чиройини кўз-кўз этмоққа
чоғланади. Шу кунларда юр-
тимизнинг бетакрор гўзаллигидан
бахра олмоқчи бўлсангиз далалар-
га, қир-адирларга, тоғларга чи-
қинг. Навоий бобомиз таърифи-
ча, ерга дон сочиб, ризқ йўли-
ни очаётган деҳқонларга қўзин-
гиз тушади.

Бугун мамлакатимизда ер
олиб, маҳсулот етиштириш, ва-
тан тараққиётига ҳисса қўшман
деган уста деҳқонлар учун барча

шароит яратилган. Фермерлар ҳар
томонлама қўллаб-қувватланмоқ-
да. Ҳамма гап яратилаётган им-
кониятдан қандай фойдаланиш-
да, бу борадаги қонун ҳужжат-
ларига қандай риоя қилишда.

Уларнинг фаолиятида баъзан
шу борада муаммолар, ҳужажт-
синга ҳужжат тўлғаишлар ва
ҳатто айрим раҳбарлар томонидан
ерга салбий муносабатда бўлиш
кўзга ташланмоқда. Ўз-ўзидан маъ-
лумки, ҳар қандай нуқсон, у хоҳ
катта, хоҳ кичик бўлсин, ривож-
ланишга соя солади.

Экологик мувозанатнинг бу-
зилиши оқибатида ҳудудимизда
экин майдонларининг камайиб
бораётганлиги сир эмас. Бироқ
вазирати тўғри баҳолай олманг,
экин майдонининг ҳар қаричи
олтинга тенглигини "унутган"
айрим раҳбарлар ўз манфаатла-
рини элликдан устун билиша-
ди. Хусусан, Хўжайли туман
ҳокимияти ҳузуридаги хусусий
уй-жой қурилишини мувофиқ-

Ерпўлат КАИПБЕРГЕНОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокурорининг ўринбосари
Нуриддин ОКНАЗАРОВ,
"Huquq"

лаштириш бўлими мансабдор
шахслари ўз мансаб ваколатидан
ғаразли мақсадда фойдаланган
ҳолда, ғаразғўйлик манфаатлари-
ни амалга оширишди. Туман
ҳокимининг 2005 йил 30 ноябрь
кунги 559-сонли қарори ва 2006
йил 18 апрель кунги 205-сонли
қарорларини қалбақлаштириб
"Кенгес" ОФЙ ҳудудидаги экин
майдони ҳисобидан 48 нафар
фуқарога жами 10,92 гектар ер
майдонини хусусий турар-жой
қуриш учун беришди. Фуқаро-
лар томонидан берилган 6 млн.
48 минг сўм пул маблағлари эса
негадир ҳокимият ҳазинасига
кирим қилинишигача "етиб кела
олмади".

[Давоми 3-бетда]

Долзарб мавзуга бағишланди

Ф.СУЛТОНОВ,

Навоий вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

Навоий вилоят ҳокимлигининг катта мажлис-
лар залида жорий йилнинг 17 март куни Одам сав-
досига қарши курашиш бўйича вилоят идораларо
ҳудудий Комиссиясининг кенгайтирилган йи-
ғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилиш кун тартибига Одам савдосига қарши
курашиш бўйича Республика Идораларо Комис-
сиясининг 2010 йил 1-ярмига мўлжалланган иш
режаси асосида Навоий вилоят ҳудудий Идорала-
ро комиссияси томонидан амалга оширилган
ишлар аҳолининг ўрганиш натижаларини муҳока-
ма қилиш белгиланган.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Иқтисоди-
ёт вазирлиги Суннатулло Бекенов, Бош прокура-
туранинг ички ишлар вазирлиги органларида қонун-
лар ижроси устидан назорат бошқармаси бошлиғи
Эшдавлат Жўраев иштирок этди.

Йиғилиш Республика Идораларо Комиссия-
си таҳлилий ишчи гуруҳ аъзоси, текшириш гу-
руҳи раҳбари - Республика Бош прокуратураси ички
ишлар вазирлиги органларида қонунлар ижроси
устидан назорат бошқармаси прокурори Шерзод-
жон Облоқуловнинг маърузаси билан бошланди.

Унда охириги беш йилда Республикада 10 минг
нафарга яқин шахс одам савдоси билан боғлиқ жи-
ноятлардан жабрланганлиги, уларнинг 8,213 на-
фарини эркаклар, 1,746 нафарини аёллар, 298 на-
фарини вояга етмаганлар ташкил этганлиги, шунинг-
дек 2008 йилда одам савдоси билан боғлиқ 670
та жиноят иши қўзғатилиб, шундан 376 таси, 2009
йилда 1242 та иш қўзғатилиб, 1242 нафар шахсни
айблов бўйича 927 та жиноят ишининг судга юбо-
рилганлиги алоҳида таъкидланди.

Вилоят бўйича 2009 йилда одам савдоси билан
боғлиқ жиноятларни содир этган 39 нафар шахс-
ларга нисбатан 23 та жиноят ишлари қўзғатилиб,
тергов ҳаракатлари олиб борилган, 15 та жиноят
иши 19 нафар шахсга нисбатан судларга юбори-
либ, суднинг қонуний ҳукмлари чиқарилган, 7
нафар шахсга нисбатан жиноят ишлари қидирув
асослари билан тўхтатилган. Жиноят содир этган-
ларнинг 10 нафарини аёллар, 29 нафарини эркак-
лар ташкил қилган.

Йиғилишда вилоят ҳудудий Идораларо ком-
миссияси томонидан 2008-2009 йилларда айнан одам
савдосига қарши курашиш ишларини ташкиллаш-
тириш борасида қатор тадбирлар амалга оширил-
ганлиги, одам савдосидан жабрланганларни тиб-
бий кўриқдан ўтказиш, аҳолининг иш билан таъ-
минлаш борасида маълум ижобий натижаларга эри-
шилганлиги алоҳида қайда қилинди.

Шу билан биргаликда туман-шаҳар ҳудудий
идораларо комиссиялари фаолиятида йўл қўйил-
ган камчиликлар ҳам кўрсатилиб, ушбу камчилик-
ларга йўл қўйган Хатирчи, Кармана, Нарваҳор
туманлари ҳамда Навоий ва Зарафшон шаҳарлари
ҳудудий комиссияларига келгусидаги вазифалари-
ни белгилаш борасида тегишли кўрсатмалар берил-
ди.

Юқорида қайл қилинган ҳолатлар юзасидан ви-
лоят ҳудудий Идораларо комиссиясининг тегиш-
ли қарори қабул қилинди.

Ижтимоий ҳимоянинг муҳим қирраси

Пўлат БОБОЖОНОВ,
Жиззах вилоят прокурори

Кучли фуқаролик жамиятини
барпо этиш нафақат демократик
ислохотларни чуқурлаштириш-
ни, иқтисодий эркинлашти-
ришни, ҳуқуқий маданиятни
юксалтиришни, аини пайтда
аҳолини иш билан таъминлаш-
ни, аиниқса, фуқароларнинг кам
таъминланган қатламини иж-
тимоий ҳимоя қилишни кучайти-
ришни ҳам тақозо этади. Зеро,
тараққиётнинг бугунги талаби
аҳолининг демографик таркиби-
ни ҳисобга олган ҳолда кучли
ижтимоий сиёсат юргизишдир.
Мамлакатимизда изчиллик билан
амалга оширилаётган ишлаб чи-
қаришни модернизация қилиш,
инфратузилмани ривожланти-
ришнинг ҳам негизда аҳолини
иш билан таъминлаш, унинг
моддий фаровонлигини юксал-
тириш вазифаси ётади. "Энг ус-
тувор вазифа, - деб ёзди Пре-
зидентимиз ўзининг "Жаҳон мо-
лиявий-иқтисодий инкнрози,
Ўзбекистон шароитида уни бар-
тарфқ этишининг йўллари ва чо-
ралари" асарига - бу мамлакатим-
изни модернизация қилиш ва
аҳоли бандлигини оширишнинг
муҳим омилли сифатида ишлаб
чиқариш ва ижтимоий инфрату-
зилмани ривожлантиришдан
иборатдир".

Мустақиллик йилларида аҳоли
бандлигини таъминлаш, унинг
ижтимоий ҳимояга муҳтож қат-
ламини қўллаб-қувватлаш юзаси-
дан самарали ишлар амалга оши-
рилди. Бу соҳада қатор қонунлар
ва норматив ҳужжатлар қабул
қилинди. Уларнинг ижросини
таъминлаш юзасидан назорат
қилувчи органларнинг масъули-
яти оширилди. Жумладан, про-
куратура органлари томонидан
ҳам фуқароларни ижтимоий
ҳимоя қилиш, бандлик дастури
соҳасидаги қонун ҳужжатлари-
нинг мутасадди ташкилотлар то-
монидан бажарилиши борасида
домий равишда текширувлар ва
мониторинглар олиб бориламоқ-
да. Хар бир ҳолатда қонунлар ва
норматив ҳужжатларнинг жой-
лардаги ижросига ҳолисона ва
адолатли баҳо берилмоқда. Мас-
алан, биргина 2009 йил мобай-
нида меҳнат ва бандлик тўғри-
сидаги қонунлар ижроси юзаси-
дан 26 марта текшириш ўтказил-
ди. Унинг натижаларига кўра 43
та таҳдиднома ва 111 та протест
киритилди. 354 нафар мансабдор
шахсга нисбатан маъмурий, 8
нафарига нисбатан эса моддий
жавобгарликка доир иш қўзғати-
лди. 27,7 миллион сўмлик зарар-
нинг ихтиёрий равишда ундири-
лиши таъминланди. Фуқаролик

судларига 269 та 98,2 миллион
сўмлик даъво аризалари кири-
тилди.

Вилоятда аҳолини иш билан
таъминлаш ва бандлик юзасидан
ҳудудий дастур ишлаб чиқилди.
Дастурга асосан ўтган йили ви-
лоятда 43179 та янги иш ўрин-
лари яратиш кўзда тутилган эди.
Бу кўрсаткич 102,9 фоизга бажар-
илди. Прокуратура органлари,
ёшлар ташкилотлари ва бошқа
мутасадди муассасалар билан ҳам-
корликда Жиззах шаҳри ва ту-
манларда 47 марта бўш иш ўрин-
лари ярмаркаси ташкил этилди.
Уларда иштирок этган 3710 на-
фар ишсизлар иш билан таъмин-
ланди. Кўплаб иш ўринлари
"Қишлоқ тараққиёти ва фаровон-
лиги йили" давлат дастури асо-
сида ижтимоий инфратузилмани
ривожлантириш, кичик бизнес
ва қишлоқ тадбиркорлигини ри-
вожлантириш, қасаначилик
йўналишлари бўйича яратилди.

Шунга қарамай аҳолини иш
билан таъминлаш соҳасидаги
қонун ҳужжатларининг ижроси-
ни текшириш жараёнида бу
соҳада жойларда жиддий камчи-
ликларга йўл қўйилаётганлиги
ҳам аниқланди. Ҳаллолор туман
ҳокимлиги томонидан тасдиқ-
ланган режага кўра 32 та корхо-
нада қасаначилик асосида 256 та
иш ўрни яратилиши кўзда ту-
тилган эди. Аммо текширишда
кўплаб корхона ва ташкилотлар-
да гарчи имконияти бўлса ҳам
режанинг бажарилмаганлиги
аниқланди. Меҳнат инспекторла-
ри томонидан ҳўжалик юритув-
чи субъектлардан бўш иш ўрин-
лари ҳақидаги маълумотларни
олиш, муассасаларнинг ишчи
қучларига бўлган талабларини
аниқлаш, ижтимоий ҳимояга
муҳтож, меҳнат бозорига тенг
шароитларда рақобатлашишга
қодир бўлмаган ишсиз фуқаро-
ларни аниқлаш, уларни квотали
иш ўринларига жойлаштириш
масалалари ҳам доим даражада
ҳал этилмаган. Туман бандликка
қўмаклашувчи марказнинг 2009
йил 19 февралдаги йўлнамаси
билан юборилган 4 нафар ёшлар
Ўзбекистон Республикаси Меҳнат
кодексининг 78-моддаси талаб-
ларига зид равишда ишга қабул
қилинмаган. Рад этиш сабаблари
ҳам аниқланмаган. Марказ эса бу-
нинг сабабларини ҳисоботлардан
тушириб қолдирган.

[Давоми 3-бетда]

Икки ёш оила қурганда олам-олам орзуларга таянади. Энди уларнинг бош мақсадларидан бири — шириндан-ширин фарзандларни дунёга келтириш, тарбиялаб, элга қўйиш ва роҳат-фароғатда умргузариш қилиш. Инсон ўз зурриёдига бўлган меҳрини барча нарсалардан устун қўяди. Аммо бутун аллақандай сабаблар билан дарз кетаётган оилалар, тирик етим бўлиб қолаётган болалар тақдир ачинарли. Фуқаролик суди орқали ёш оилалар никоҳи шу тариха бекор қилинганда, бегуноҳ қорақўлларнинг тақдирини одамни ўйлантиради... Улар аксарият ҳолларда она қарамоғига қолдирилиди.

Ёлғиз она фарзандларини боқа олса яхши, аммо ишламаса, даромади бўлмаса-чи? Табиийки, бундай пайтда ота бўлиш болалари учун белгиланган алиментни ойма-ой тўлаб бориши керак. Лекин қонуналар-

Бурчини унутган оталар

Самижон ОМОННЌЗОВ,
Навоий шаҳар прокурори

ни меинсимаган ёхуд фарзандлари қаршисидаги бурчини унутган айрим оталарнинг қилмиши бирор бир таърифга сиймайди. Назаримизда бундайлар вояга етмаганларни ижтимоий ва моддий таъминлашдан бўйин товлаган, уч ойдан ортиқ вақт мобайнида алимент тўламаган оталар учун қонуналаримизда жиноий жавобгарлик белгиланганлигини унуттишган, шекилли. Йўқса...

Навоий шаҳар Суд департаменти суд ижрочилари томонидан алиментдан бўйин товланганларга нисбатан тегишли ҳужжатлар тўланиб, шаҳар ички ишлар органига юборилмоқда. Сўнгра жиноят ишлари кўзатилиб, тергов қилинмоқда ва суд

орқали виждонсиз оталарга қамқ билан боғлиқ жазолар тайинланмоқда. Буни қарангки, қамққа олинган таъоти, уларнинг оталик бурчлари эсларига тушмоқда.

Мисолларга мурожаат қилсак: 1979 йилда туғилган Мурод Далаев суд орқали алиментни вақтида тўламаганлиги учун ЖКнинг 122-моддаси 2-қисми билан 3 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди. У оиласидан ажралганидан сўнг, таъбиркорлик фаолияти билан шуғулланиб келган бўлишига қарамай, фарзандлари учун тўланадиган маблағни тўлашдан бўйин товланган экан. Аммо, қамққа олинганидан сўнг йиллар давомида тўланиб қолган 3 миллион сўмдан ортиқ пул-

ни бирланига тўлаб берди. Ваҳоланки, судда никоҳи бекор қилинганда фарзандининг таъминоти учун алиментни вақтида тўлаб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олган эди.

1974 йилда туғилган Азимжон Иброҳимов ҳам 2 нафар фарзанди учун тайинланган алиментни тўлашдан бош тортганлиги учун суд томонидан у ҳам 3 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

1950 йилда туғилган Ҳабибулла Оқўлатовнинг қилмиши эса ҳеч бир қилимга сиймайди. Юқоридаги оталардан фарқли

ўларок, олий маълумотли шахснинг 4 нафар вояга етмаган фарзандларини қон қақшатиб, моддий таъминламасдан ташлаб кетгани унинг қанчалик "зиёлий инсон" эканлигини намоён қилади! Жиноят жазосиз қолмайди, — у ҳам қилмишига яраша қонуний жазосини олди. Суд томонидан 3 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Фарзандларининг бошини силаб, оталик бурчини адо этган ҳолда, уларни моддий таъминлаб, таълим-тарбия бериш ўрнига, бор оғирлиқни она зиммасига юклаб, қочиб қолмоқчи бўлган айрим оталарга юқоридаги мисоллар яхшигина сабоқ бўлади деган фикрдамиз.

Таъкиллаш жоизки, вояга етмаганлар доимо давлат ҳимоясидадир. Шу боис, ноинсоф оталарнинг жиноий қилмишлари асло жавобсиз қолмайди.

Тадбиркор ҳалол фаолият олиб борсин

Ҳамро АБДИЕВ,
Когон туман прокурори
Моҳира ШАКАРОВА, журналист

Бугунги кунда иқтисодиётимизнинг ривожланишини тадбиркор ва ишбилармонлар фаолиятисиз тасаввур этиб бўлмайди. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан 2000 йилда Ўзбекистон Республикасининг "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуни ҳамда соҳани ривожлантириш бўйича қатор Фармон ва қарорларнинг қабул қилингани тадбиркорлик субъектларининг эркин фаолият кўрсатишига мустақкам замин яратди. Аммо бу эркинлик ва имтиёзларни суистеъмоқ қилаётганлар ҳам афсуски, ҳамон учраб турибди.

Умид Тўробов Когон тумани ҳудудида 2004 йилда "Ҳазрати Хушқот ота", 2008 йилда келиб эса "Инвест-Контакт" хусусий корхоналарини ташкил этиб, ўзи раҳбарлик қилиб келган.

15 та "Дамас", 2 та "РАФ-2203" ҳамда 1 та "Форд-транзит" русумли автомобиллар ҳайдовчилари билан "Когон-Катта Оргун" йўналиши бўйича аҳолига пуллик транспорт хизмати кўрсатган. Ушбу фаолиятдан тушган нақд пуллар

ҳисобидан ҳайдовчилар бошқарувида бўлган автомобилларга ўзлари ёнлиги маҳсулотлари харид қилишга келишилган. Бу "келишув" Ўзбекистон Республикаси ФКнинг 710-моддаси талабларига зид равишда ноқонуний шартномалар билан расмийлаштирилган. Ақли фақат ўз фойдасига ишлаган У.Тўробов Вазирилар Маҳкамасининг 1998 йил 17 август кундаги 350-сонли қарорига илова қилинган "Шаҳарда йўловчилар ташишини ташкил этиш комиссияси тўғрисида"ги Низомни талаблари, мазмун-моҳиятини тушулмаган десак ким ҳам ишонарди. У мўйай даромад давлат хазинасига эмас, ўз чўнтагига тушиши учун била туриб, қонуналарга чап бергани таассуфли.

2008 йилда ҳайдовчилар томонидан 15 млн. 943 минг 200 сўмлик 24862 литр, 2009 йилда эса 20 млн. 490 минг 500 сўмлик 25793,4 литр ёнлиги маҳсулотларини тўридан-тўғри сотиб олинишига имкон яратиб берган. Бу "бағрикенглик" оқибатида 36 млн. 433 минг 700 сўм нақд пул банк ҳисоб рақамига топширилмасдан, хизмат

кўрсатиш қоидалари бузилган.

Тадбиркорликда "профессионал" даражага кўтарилган У.Тўробов хизмат қилиш қўламини кенгайтириб, "Когон-Батом", "Когон-сиёз поён", "Когон-Баҳовуддин" йўналишларида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиб, эски услубдан фойдаланаверди. Саногиди адашиб кетиши мумкин бўлган турли русумдаги автомобиллар "ҳўжайин"и ўз фойдасига ҳеч адашмади. "Ҳазрати Хушқот ота", "Инвест-контакт" хусусий корхоналарининг жами 58 млн. 331 минг 200 сўмлик нақд пул тушумлари эса банкка топширилмади.

Тадбиркор фаолияти қачон эркин бўлади? Қачонки у қонуналар билан ҳисоблашиб, қонун талаби доирасида ишласа. Ҳалол фаолият юритган тадбиркор давлат манфаатларини унутмайди. Бироқ У.Тўробов сингари қонуннинг четлаб, даромадини яшириб, солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан қасддан бўйин товланганлар узоққа бормайди. 4 млн. сўмдан ортиқ солиқлардан қарздор У.Тўробов ҳам энди буни англаб етди.

Жигилдон бандалари

Муродбек ҒОҒУРОВ,
СВОЖДТҚК Департаменти Наманган вилояти бошқармаси матбуот гуруҳи инспектори

Наманганлик Баҳром Аҳмаджонов тадбиркорлик билан шуғулланиш учун имконият қидириб юрган кезларда муқаддам бир неча бор жиноий жавобгарликка тортилган Исроил Убайдуллаев унга йўл кўрсатган бўлди:

— Ҳўп десангиз, биргаликда ишлаймиз. Менинг бу борада анчагина тажрибам бор. Бир йилда мўйайгина даромад олишимиз мумкин. Фақат айтганларимни қилишингиз керак бўлади...

Бу таклиф Баҳромга аини муддао бўлди: — Гап йўқ, ака, ҳаммаси сиз айтганда бўлади!

Улар биргаликда "IMKONYUM INVEST SERVIS" масъулияти чекланган жамиятини ташкил этиб, фаолиятни бошлаб юборишди.

Солиқ идораларига барча даромадларини айтиш шарт эмас. Баҳромнинг ҳам, Исроилнинг ҳам нияти шу эди. Улар тил бириктирган ҳолда ўз фаолиятлари давомида жами 1711829,0 минг сўмлик товар айланмасини амалга оширган бўлсалар-да, 1522493,0 минг сўмлик ҳар хил турдаги маҳсулотларни нақд пулга сотиб, уларни на касса машинасига қирим қилишди, на банкка топширишни ўйлашди. Аксинча, бу маблағни ўз биланларича ишлатиб юраверишди.

Шунингдек, Баҳромнинг ўз мансаб ваколатига совуққонлик билан қараши 166557,4 минг сўмлик божиманда қарзларнинг тўланмай қолишига сабаб бўлди. Натيجжада давлат манфаатларига жиддий зиён етди.

Бундан ташқари, Баҳром Минбаннинг собиқ бош ҳисобчиси Ғ.Юнусов билан жиноий тил бириктириб, Наманган шаҳар ДСИ томонидан 2008 йил 27 июль кунини жамият ҳисоб рақамига 90666110,40 сўмга қўйилган инкассо тўлов топшириқномаси бўлса-да, 2877,0 минг сўм маблағни "Қорасув саноат саноат" МЧЖга, 65 минг сўмни "Тонус Брок сервис" МЧЖ ҳисоб рақамига ўтказиб юбориб, 2942,1 минг сўмлик солиқ ва тўловларни тўлашдан бўйин товланди.

Улар бу эгриликларни сохта ҳужжатлар ёрдамида "текислаб" юбарамиз, деб ўйлашган. Аммо, жамиятга ўтказилган текшириш уларнинг барча қилмишларини фош этди.

Суд Баҳром Аҳмаджонов ҳамда Исроил Убайдуллаевнинг мазкур жиноят ишларини ўрганиб чиқиб, уларга нисбатан ҳукм ўқиди. Шунингдек, давлат манфаатларига етказилган моддий зарар судланувчилардан ундирилди. Бундан ташқари, ҳалолликдан юз бур-бур, ўз манфаатларини кўзлаган сохта тадбиркорларнинг қилмишларига ҳеч қўйилди.

Улар бор фуқаролар аниқлари, уларга нисбатан профилактика жилдлари очилиб, профилактик тадбирлар олиб боришмоқда.

2010 йил 15 январь кунини ўтказилган Андижон вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг Мувофиқлаштирувчи Кенгаши қарорига асосан жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги фаолият самардорлигини ошириш, жиноятчиликка қарши курашга жалб этишини янада тақомиллаштириш мақсадида жорий йилда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш ишларини тубдан тақомиллаштиришга келишиб олдинда ҳамда бу борадаги тадбирлар режаси ишлаб чиқилди.

Улуғбек ЖўРАЕВ,
Андижон вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Сарҳадлар дахлсизлиги — юрт тинчлиги!

Муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов ўтган йилнинг май ойида вилоятимизга қилган таширфи чоғида мамлакат чегара ҳудудларининг мустақкамланиши, товар-моддий бойликларнинг ноқонуний кириб келишининг олдини олишга қаратилган бир қатор муҳим ва устувор вазифаларни белгилаб берган эдилар.

Ана шу вазифалардан келиб чиқиб, вилоятнинг Қирғизистон Республикаси билан чегарадош бўлган ўттиш жойлари таъмирланиб, зарур ускуналар билан таъминланди. Айланма ва сўқмоқ йўллари бўйлаб 158,6 км. масофага хандақ қазилиб, чегара чизиғида жойлашган 509 та хонадон ички ҳудудда янги барпо этилган турар жойларга қўйилди.

Қисқа вақт мобайнида Андижон шаҳри ва чегара туманларида жами 232 та дўкондан рибораб 9 та савдо мажмуаси қурилиб, ишга туширилди. Уларда шу кунга қадар 13665,3 млн. сўмлик Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилган товар-моддий бойликлар аҳолига сотилди.

Вилоят прокуратураси ва Ўзбекистон Республикаси Чегара қўшинлари "Шарқ" мин-

тақавий штаби ҳарбий қисмлари билан чегара ҳудудида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидан ахборот алмашишуви ва профилактик тадбирлар олиб бориш йўлга қўйилди.

Бундай тадбирлар натижасида 2009 йилда 146 та чегара ҳудудида ноқонуний олиб ўтилган товар-моддий бойликларни сакловчи хонадонлар аниқланиб, улардан 936 млн. сўмлик, 2010 йилнинг шу кунига қадар эса 32 та хонадондан 167 млн. сўмлик товарлар олинди, ҳуқуқбузарларга нисбатан қонун устуворлиги таъминланди.

Бундан ташқари, товар-моддий бойликларни божхона чегараси орқали ноқонуний олиб ўтишга ва бундай товарларни чегара зонасида сақлашга мой-

иллиги бор фуқаролар аниқлари, уларга нисбатан профилактика жилдлари очилиб, профилактик тадбирлар олиб боришмоқда.

2010 йил 15 январь кунини ўтказилган Андижон вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг Мувофиқлаштирувчи Кенгаши қарорига асосан жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги фаолият самардорлигини ошириш, жиноятчиликка қарши курашга жалб этишини янада тақомиллаштириш мақсадида жорий йилда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш ишларини тубдан тақомиллаштиришга келишиб олдинда ҳамда бу борадаги тадбирлар режаси ишлаб чиқилди.

Тадбирлар режаси доирасида вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар раҳбар ходимлари, вилоят ҳокими ўринбосари, вилоят Маънавият ва маърифат маркази, "Маҳалла" хайрия жамғармаси бошқа ташкилотлар вакилларидан иборат ишчи гуруҳи тузилиб, вилоятнинг барча чегара туманларида, чегара ҳудудида ҳуқуқбузарликлар, диний экстремизм ва терроризмнинг олдини олиш, товар-моддий бойликларнинг четдан кириб келишига ҳеч қўйиш масалалари муҳокама қилиниб, тегишли чора-тадбирлар белгиланмоқда.

[Давоми.

Бошланиши 1-бетда/

Туман бандликка кўмаклашувчи марказда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга қаратилган маблағларни ишлатишда ҳам қонун талаблари бузилган. "Бахт" маҳалла фуқаролар йиғини котибаси З.Умурзакова ушбу марказ ходимлари билан жиноий тил бириктириб, Самарканд шаҳрида яшовчи, Фалларол туманида доимий яшаш учун рўйхатдан ўтмаган қайн-синглиси С.Рамазановага Ю.Бегимкулов кўчаси, 28-уйда яшаши ҳақида ва ўзининг оила аъзоларидан бири эканлиги тўғрисида сохта маълумот тўплаб, марказга топширади. Натижада унга тайинланган иш-сизлик нафақаси тўфайли олти ойда 672244 сўмлик маблағ талон-тарож қилинади. Бунга ҳам қаноат қилмаган Умурзакова кўзига ҳам сохта ҳужжатлар билан ишсизлик нафақаси тайинланишига эришади. Бу сафар у 76641 сўм бюджет маблағини ўзлаштиришга улгурди. Мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилган.

Бахмал туманида ўтказилган текширишда тумандаги хўжалик юритувчи субъектларнинг 24 таси томонидан бўш иш ўринлари тўғрисида бандликка кўмаклашувчи марказга ҳисоботлар топширилмаганлиги аниқланди. Марказ инспекторлари эса ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқароларни аниқлаш, квотали иш ўринларига жойлаштиришни сўраб мурожаат қилган фуқароларнинг йиғма жилдларини тўлдирмасдан, зарур тасдиқловчи ҳужжатларни жамламасдан марказга топширишган. Ҳисоботларни юритишда ҳам кўзбўямачиликка йўл қўйилган. Туманда ҳали ишга туширилмаган 12 та янги савдо дўкони бўйича иш ўринлари яратилганлиги ҳақидаги сохта рақамлар ҳисоботга киритиб юборилган.

Бундай сохтакорлик Арнасай туманида ҳам тақдорланган. Туманда 27 та иш ўрнига эга бўлган 3 та янги объект фойдаланишга топширилган эди. Аммо ҳисоботларда бу рақам 112 та деб кўрсатилган ва 85 та иш ўрни йўқ бўлса ҳам қўшиб ёзилган. Белгиланган режага кўра Арнасай туманидаги коллеж битирувчилари ва

Ижтимоий ҳимоянинг муҳим қирраси

ишламаётган ёшлардан 100 нафарини, Қуролли Кучлар сафидан бўшатилган ёшлардан 38 нафарини, қвоталанган иш ўринларига 6 нафар ногиронни ишга жойлаштириш зарур эди. Бироқ ўтган йилнинг август ойигача уларнинг 41 нафари иш билан таъминланган, холос. Ҳисоботларда эса белгиланган режанинг 120 фоизга бажарилганлиги ҳақидаги рақамлар келтирилган. Бундай ҳолатларни Зафаробод ва Мирзачўл туманларининг бандликка кўмаклашувчи марказлари фаолиятида ҳам кузатиш мумкин.

Қонун - ҳамма учун баробар. Айниқса, аҳоли бандлигини таъминлашдек ижтимоий сиёсатнинг муҳим тармоғига масъулиятсизлик билан ёндошиш, ҳисоботларни юритишда кўзбўямачиликка йўл қўйиш ҳолатларини оқлаб бўлмайди. Шу боис, текшириш натижаларига кўра айбдор шахсларга нисбатан қонунда белгиланган тартибда жазо чоралари қўлланилди. Тузатилиши мумкин бўлган камчиликларнинг олди олинди. Жиддий қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 3 та жиноят иши қўзғатилди ва айбдорларга нисбатан турли прокурор таъсир чоралари қўлланилди.

Албатта, кучли ижтимоий сиёсат тушувчаси нафақат аҳолининг бандлигини таъминлаш, айти пайтда юқорида таъкидланганидек, фуқароларнинг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламни қўллаб-қувватлашни ҳам ўз ичига олади. Прокуратура органлари томонидан бу соҳадаги қонун ҳужжатларининг ижросини назорат қилишга ҳам эътибор ку-

чайтирилмоқда. Ўтган давр мобайнида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Қам таъминланган оилаларни ижтимоий муҳофаза қилишни ташкил этиш масалалари тўғрисида"ги 434-сонли ва "Болали оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 437-сонли қарорларининг ижроси юзасидан 36 та текшириш ўтказилди. Унинг натижаларига кўра айбдорлар томонидан етказилган 3,5 млн. сўмлик зарарнинг ихтиёрий тўлалиши таъминланди. Ноконуний қарорларни қонунга мувофиқлаштириш ҳақида 199 та протест келтирилди. 47 нафар шахс маъмурий, 12 нафари моддий жавобгарликка тортилди. Фуқаролик ишлари бўйича судларга 55,4 млн. сўмлик 179 та даъво аризалари киритилди. Аниқланган жиддий қонунбузилишлар юзасидан 11 та жиноят иши қўзғатилди.

Бир қатор ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан қам таъминланган, вояга етмаган болалари бўлган оилаларнинг моддий қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги норматив ҳужжатлар киритилди. Аниқланган жиддий ёрдамга муҳтож оилалар аниқланмаган, амалда давлат томонидан қўллаб-қувватлашга муҳтож бўлмаган оилаларга ноконуний равишда моддий ёрдам ва нафақалар тайинланган ҳамда давлат маблағлари талон-тарож қилинган. Масалан, Форш туманидаги "Ухум" кишлоқ фуқаролар йиғинида 10 ҳолатда жами 2,8 миллион сўмлик нафақалар нолўғри тўланган. "Ўзбе-

кистон" кишлоқ фуқаролар йиғинида эса масъул шахсларнинг айби билан ноконуний равишда 2 ёшгача ва 16 ёшгача болалари бор оилаларга 4 миллион сўмдан зиёдроқ маблағ тўланган. Ҳар икки ҳолат юзасидан ҳам айбдорларга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Худди шунингдек, Зомин туманидаги "Улғубек" маҳалла фуқаролар йиғини раиси ва Зафаробод туманидаги "Чимкўрган" маҳалла фуқаролар йиғини раислари ҳам ўз вазифаларини суистеъмол қилиб, нафақа ҳужжатларини комиссия йиғилишида кўриб чиқмасдан нолўғри нафақалар тўлалишига йўл қўйганликлари сабабли жиноий жавобгарликка тортилди.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Фуқаролар йиғинлари раислари қонун ҳужжатларида кўзда тутилган нафақа тайинлаш ҳақидаги талабларни нега бузишди? Сабаби эса оддий. Бурч ва вазифа масъулиятдан нафс устун келган. Аммо қонунларимизни бузиш, ундан гаразли мақсадларда фойдаланишнинг натижаси эса ҳаммиса жиноятга етаклайди.

Қам таъминланган оилаларга нафақа тўловларининг етказилиши билан боғлиқ ҳолатлар ўрганилганда бу соҳада ҳам айрим туманларда қонунбузилишларга йўл қўйлаётганлиги кузатилди. Фалларол туманида ноябрь ойи учун 773 миллион сўм пенсия ва 26 миллион сўм нафақа пуллари, декабрь ойида эса 463 миллион сўм нафақа тўловлари ўз вақтида тўланмаган. Форш туманида эса декабрь ойида 872 мил-

лион сўм пенсия ва 156 миллион сўм нафақа тўловлари ўз вақтида тўланмаган. Текширишлар натижаларига кўра тўланмаган маблағларнинг тегишли шахсларга етказилиши таъминланди. Айбдорларга нисбатан қонунда кўзда тутилган тартибда прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Фуқароларга иш ҳақи тўлалишини таъминлашга қаратилган норматив ҳужжатларнинг ижроси ўрганилганда бу соҳада ҳам айрим ташкилотларда жиддий қонунбузиш ҳолатлари мавжуд эканлиги кузатилди. "Айсберг суви" фирмасида иш бошқарувчи бўлиб ишлаб келган О.Хушвактов галлароллик И.Саидзимов, И.Жўраев ва А.Холмуновларни қурилиш ишларига жалб этади ҳамда уларга кунига 7 минг сўмдан нақд пул тўлашга ваъда беради. Келишув оғзаки тарзда амалга оширилади. Аммо иш бажарилгач, О.Хушвактов иш ҳақи учун келишилган 1798 минг сўмлик маблағни тўламайди ва уни ўзининг шахсий эҳтиёжи учун ишлатиб юборади. Ачинарлиси шундаки, бундай ҳолат ягона эмас. Шу соҳада олиб борилган мониторинг натижалари шуни кўрсатдики, "Ўздонмахсуслот" очик акционерлик жамияти тизимида иш ҳақларидан 301 миллион сўм, "Ўзагромахсус-сервис" очик акционерлик жамияти тизимида 150 миллион сўмлик қарздорлик ҳолатлари мавжуд. Прокуратура органлари томонидан қонунбузилишларига йўл қўйган мансабдор шахсларга нисбатан прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Шуни унутмаслик керакки, бозор иқтисодиёти ҳаммиса фуқаронинг манфаатларини, уни ижтимоий ҳимоя қилишни, уни иш билан таъминлашни қонунлар асосида ташкил этишни талаб қилади. Бу соҳада йўл қўйилиши мумкин бўлган жиддий нуқсонлар, суистеъмолчиликларга назорат органлари томонидан ўз вақтида, адолатли баҳо берилди. Зеро, фуқаронинг ҳуқуқини, манфаатини ҳимоя қилиш демократик жараёнининг, одилона қонунларининг маъини ташкил этади.

Ризқ йўлини очар деҳқон...

[Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Ушбу ҳолат бўйича Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан ЖКнинг 205-моддаси 2-қисми "в" банди ва 209-моддаси 1-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, ҳозирги вақтда тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Бу-ку, пул илминидидаги бир гуруҳ қаллобларнинг иши. Улар учун энг муҳими чўнтак қаппайиши. Пешонаси деворга урилмагунча бундайларга элнинг ҳақи юқмаслигини тушунтириш биров қийин кечар. Бироқ ҳамовули ёхуд қўшнисининг туни тонгга улаб қилаётган меҳнатига, ер билан тиллашгунча кетган заҳматларига гувоҳ бўла туриб, буй чўзиб турган экинзорда чорва молларини бамайлихотир ўтлатмоқчи бўлганларга нима дейсиз?

2009 йил 13 декабрь куни Нукус тумани "Кердер" овул фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган "Тажен кипшак" фермер ҳўжалигининг 0,52 гектар ер майдонидаги бугдой даласида худди шундай воқеа содир бўлди. Б.Жуманиязовнинг 2 бош, Д.Тилеуба-

еванин 2 бош, Б.Жаксимбетованин 2 бош, Ш.Қабулловнинг 1 бош ва Б.Бекбаулиевнинг 3 бош, жами 10 бош қора мол экинзорни пайхон қилади. Натижада фермерга 1.200.000 сўмлик зарар етказилган. Мазкур ҳолат бўйича фуқаролар Б.Жуманиязов, Д.Тилеубаева, Б.Жаксимбетова, Ш.Қабуллов ва Б.Бекбаулиевларга нисбатан МЖТКнинг 104-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди ва етказилган зарар ихтиёрий равишда ундирилди. Бироқ буй чўзган майсаларнинг аҳолига ачинган деҳқонга етказилган маънавий зарарчи? Ахир, экин қогоз эмаски, узилган жойига қайта елимаб қўйилса?!

Шунингдек, кишлоқ ҳўжалигининг муҳим тармоқларидан ҳисобланган чорвачилик тўғрисидаги қонунларнинг ижроси юзасидан ҳам бир қатор текширувлар ўтказилди. Ўтказилган 23 та текширишда 58 протест, аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш юзасидан 28 та тақдиминома киритилди, 51 нафар шахс келгусида қонунбузилиш ҳолатларига йўл

қўймаслик хусусида расман огоҳлан-тирилди, 70 нафар шахс интизомий, 7 нафар шахс маъмурий ва 13 нафар шахс моддий жавобгарликка тортилиб, 10283 минг сўмлик моддий зарар ихтиёрий равишда қопланди. Прокуратура аралашуви билан 31647,4 минг сўмлик 203 бош йирик ва 18135 минг сўмлик 585 бош майда шохли моллар натура шаклида ўрнига қўйилиб, жиддий қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 14 та жиноят иши қўзғатилди. Хусусан, Кегейли тумани "Казанкеткен" ширкат ҳўжалигидаги қора молларнинг бош сонининг сақланиши юзасидан текшириш ўтказилганда, ҳўжаликнинг бош қўпони Ж.Жаумитбаевнинг жавобгарлигидаги қора моллардан 22 808 минг сўмлик, тирик вазни 11404 кг бўлган жами 70 бош қора моллар қамомоди аниқланган. Шунингдек, ушбу ҳўжалик қўпони Ш.Қидирбаевнинг жавобгарлигидаги қора моллар ҳисоблаб қўрилганда 7 772 минг сўмлик, тирик вазни 3886 кг бўлган жами 35 бош қора моллар қамомоди аниқланган.

Ушбу ҳолат бўйича Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан 2009 йил 10 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми "а" банди билан жиноят иши қўзғатилиб, дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Деҳқони бой элнинг юрти фаровон, чорвадори кўп элнинг оғзи-моида бўлади, дейишади. Уларнинг хизмати-га заҳматига бундан ортиқ таъриф топиш қийин. Зеро, деҳқоннинг яхшилик умиди билан ерга сочган уруғи ниш уриб, ҳосилга кирса, эзгуликлардан, ободликдан дарах бергани шу. Оёқ остидаги нимжонгина майса ўз бошоғига элнинг тўқлиги, мамлакатнинг фаровонлигини жойлаб ўсади. Яшариш ва янгиланиш айёми деб улуғланган гўзал байрамимиз Наврўзда ҳам дастурхон қўрқини бугдой майсаси очиси балки шундандир. Балки келгуси йилга ҳам бугдой нону бугдойи сўзимиз билан омон-омонликда етайлик деган ният ҳамдир бунда.

Нима бўлганда ҳам, илик-иссиқ бу кунлар Яратганнинг неъматидир. Эл ризқини ердан тараётган деҳқон учун бу кунларнинг ҳар они ганимат. Бунинг ҳеч қачон унутмайлик ва юртимизнинг бепоён далаларини қўз қорачиқдек асрашда бобо деҳқонларга елкадош бўлайлик.

Бу кўҳна дунё инсоният пайдо бўлганидан буён ҳеч қачон хотиржам бўлолмай, турли ваҳималар, тўфонлар, офатлар қуёнида яшаган. Кишилиқ жамияти ҳар томонлама тараққий этгани сари унинг қора кўланкасидек жиний хатти-ҳаракатлар ҳам замон ва маконга мослашиб, ривожланиб бормоқда. Бугун инсоният глобаллашув жараёнида турибди, жиноятчилик ҳам чегара билмас даражага етди. Айниқса, ҳаёон ҳамжамиятини жиддий ташвишлантираётган трансмиллий жиноятлар глобал муаммо сифатида ҳамани ўйлантирмоқда. Башариятни ташвишга солиб турган гиёҳвандлик, терроризм ёнига кейинги йилларда одам савдоси ҳам қўшилди.

Минглаб-миллионлаб овоз ва эркин яшаш керак бўлган одамлар ихтиёри, зўравонлик билан, баъзилари эса турли алдовлар орқали қул сифатида сотилиб, ҳўрланмоқда. Уларнинг аянчи ва заҳматли меҳнати, қонли кўз ёшлари ҳисобига инсон қиёфасидаги махлуклар катта-катта бойликларга эга бўлмоқда. Ёнг муҳиш жиноятлар сирасига кирувчи одам савдоси, афсуски юртимизга кириб келди. Ачинарлиси, бойлик учун одамлар ўз юртдошини, ҳамқишлоғини, ҳатто қариндошларини ҳам сота бошлади. Маҳалласидан кимдир алдовларга учиб, сотилиб, хор-зор бўлиб келганини эшитган кўшни ҳам хулоса чиқармай ўз ихтиёри билан қўлликка рози бўлаётгани эса жуда аянчлидир.

Инсон азиз ва муқаррамдир. Ҳар бир инсоннинг қад-қиммати, обрў-иззати, ҳуқуқ ва бурчлари бор. Ҳар бир фуқаро Ватани олдида бурчли бўлгани каби она-Ватан ҳам ўз фуқароларининг тинч-хотиржам, фаровон, овоз ва эркин яшаш учун масъулдир. Шунинг учун Конституциямизда: "Ҳеч қим қийноққа солиниши, зўравонликка, шафқатсиз ёки инсон қад-қимматини камситувчи бошқа тарздаги таъзиякка дучор этилиши мумкин эмас", дея мустаҳкамлаб қўйилган.

Одам савдоси юртдошларимизни ҳам ўз гирдобига торта бошлаган илк кунларданок миллий қонунчилигимизда одам савдосига қарши курашиш ва унинг олдини олишга оид қонунчилик, меъёрий-ҳуқуқий база яратилди.

Бу халқаро хавфга қарши ҳамкорликда курашиш мақсадида БМТ томонидан бир қатор халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинган. Шунинг таъкидлаш юзидан, миллий қонунчилигимизнинг одам савдосига қарши курашиш ва унинг олдини олишга оид меъёрилари умумэтироф этилган халқаро ҳужжатларга мос келади.

2008 йил 17 апрелда қабул қилинган "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ, одам савдоси жинояти билан шугулланувчи шахслар жавобгарлигининг муқаррарлиги, одам савдосидан жабрланганларнинг камситилишига

Олам ва одам муаммоси

Ориф АҲМАДЖОНОВ,
Самарқанд вилоят
прокурорининг ўринбосари

йўл қўймаслик, ижтимоий ҳамкорлик одам савдосига қарши курашишнинг асосий принциплари сифатида белгиланиши бежиз эмас.

Ҳаётий таҳлиллар шуни кўрсатадики, бу чиркин жиноят билан шугулланувчи кимсалар айрим ёшларга шоҳона қўлайликлар, мўмай пул топишнинг чексиз имкониятлари ҳақида қуруқ ва ёлгон ваъдалар бериб, ноқонуний йўллар билан хорижий давлатларга олиб чиқиб кетиш орқали уларни ўз жиноятлари қурбонига айлантирадилар. Мисолларга мурожаат қилсак:

Ургутнинг Бешёғоч қишлоғида яшовчи Акмал Баҳодир исмли шериги билан қишлоқдошларини Россиянинг Иркутск шаҳрига алдов йўли билан олиб кетган. "Катта қурилиш фирмасида ишлайсизлар. Ишга қараб, ойига 400 дан 800 АҚШ долларига маош оласизлар. Иссиқкёҳона, уч маҳал иссиқ овқат берилади. Худодан бало келмаса, бандасига ўзим жавоб берман!" Бунақа "реклама"дан сўнг қишлоқнинг 50 нафар бўз йиғити йўлга отланган. Йўлдаёқ барчанинг паспортларини олиб қўйган одамфурӯшлар манзилга етгач, бутунлай бошқа қиёфага киришган. Иш керагидан ортиқ, иш вақти эса чегараланмаган. Бироқ яшаш жойи йўқ ҳисоби, эски вагончалар, гаражсифат ташландиқ бинаолар. Овқат масаласи ҳам ишчиларнинг ўзига қолган. Тиббий, ижтимоий, техник муҳофаза ҳақида гап ҳам йўқ. Шундай оғир шароитларда ишлаган ишчиларнинг эса "боши қарздан чиқмаган". Уларга Аллоҳдан бало келмаса-да, бу икки одамфурӯшдан келган балоларга чидашнинг ўзи маҳол эди. Ҳўрлаш-тахқирлаш, оғир шароитларда ишлаган йиғитлар ахйир миңг азоб-қўбатда она юртва қайтиб келишган.

Унинг устидан ҳуқуқ тартибот органларига арз қилишгач, Акмал суд ҳукми билан 7 йилга озодликдан маҳрум қилинди.

Кишини ўйлантирадиган жиҳати шунки, наҳотки Акмалнинг олдида тушиб, у бошқарган томонга йўл олган 50 кишидан бирортаси қаёққа кетаётганини ўйлаб қурмади? Уларнинг ота-онаси, қариндош-уруғлари-чи? Маҳалла фуқаролар йиғини,

ИИБ профилактика нозир-чи? Қишлоқдан шунча одам бир автобус бўлиб кетса-ю ҳеч кимнинг иши бўлмас!

Пайариқлик Абдуғаппар Каримов ҳам пул учун нафақат виждонини, балки юртдошларини ҳам сотиб юборишга тайёр экан. Қозоғистоннинг Астана шаҳридаги танишлари билан "арзон ёлланма ишчилар" тўғрисида тил бириктирган Акмал қишлоғига қайтгач, у ёқда 400-500 долларлик иш борилиги тўғрисида гап тарқатади. Кўз-кўзга тушади, бир жойининг одамимиз, алдамаса керак, деган андишадан йиғитлар унинг дарвозасини тақиллатиб кела бошлашди. Шу тариқа 10 дан ортиқ йиғит хорижа ишлагани кетди.

Манзилга етиб боришгач, "Уйнинг гапи кўчага тўри келмайди", деган мақолнинг мағзини тушуниб етишди. Тунақа билан ўралган қурилиш объекти худудидан чиқши мумкин эмас. Паспортлар олиб қўйилган, яшаш жойи эски вагон, овқат ҳаминча қадар эканлигини кўргач, ихтиёрий ёлланган қўлларга айланганини тушунишган. Дарҳақиқат, уларга қўллардек муомала қилинган. Ҳўрик, камситиш, кеча-ю кундуз эиб ишлатиш... ва пулсизлик. Иссиққина уйи, болалари қулгиси, тандирдан узилган иссиқ нонлар, мазада шўрва-ю паловлар, тўй-маъракалардаги иззат-ҳурмат, одамдек яшаш... буларнинг барчаси етиб бўлмас орзудек тамшантирарди, ўз ихтиёри билан шу ҳўрикка рози бўлгани сотилаётганларнинг аламини оширарди.

Нихоят, ҳар ким турли йўллар билан Ватанга пулсиз, бошларини ҳам бўлиб етиб келишди. Давлат ўз фуқароларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилади, уларнинг хор-зор бўлишига йўл қўймайди. Ўз юртдошларини сотган А.Каримов жазодан қочиб қўтулмоқда. Суд ҳукми билан узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилди. Вақти келиб жазони ҳам ўтаб келар, қилмишига пўшаймон бўлар, бироқ у ўшанда эл-юрт ичиди қандай бош кўтариб юраркин?

Афсуски, бундай мисолларни кўпалаб келтириш мумкин. Ундан ҳам ачинарлиси эса, қиз-жувонларни хорижа алдов йўли билан олиб бериб, фоҳишхоналарга сотаётганлар, фоҳиша-

ликка мажбур қилиб пул ишлаётган кимсалар учраётганлигидир.

Суд ҳукмидан кўчирма: "...Судланувчи Набиева Райҳона 2007 йил октябр ойида алдов йўли билан одамлардан шахсоний мақсадларда фойдаланиш учун уларни ёллаш ҳақида опаси билан ўзаро жиний тил бириктирган. Улар Самарқанд шаҳрида яшовчи Қўзиева Зилола Рузиевнани Малайзия давлатига ишга таклиф қилиб, яхши шароит ва катта миқдорда маош ваъда қилишган. 2007 йил 3 ноябрь куни З.Қўзиевага авиачипта олиб бериб, йўлга чиқишган. Биргаликда Малайзиянинг Куала-лумпур шаҳрига етиб келгач, қизнинг қўлидан фуқаролик паспортини олиб қўйиб, 2007 йилнинг 25 декабрь кунига қадар фоҳишалар билан шугулланишга мажбур қилишган..."

Опа-сингил ўзларидек бир оқиззани, гулдек аёлини сотиб, пул топиш ҳақида тил бириктиришди. Бундан ортиқ разолат бўладими? Нафосат оламининг яна бир вақиласининг суд мажлисидаги сўзларини эшитиб кўринг-а:

"...Мен бундан олдин 3-4 мартаба Алма-ата шаҳрига бериб, у ерда фоҳишалар билан шугулланганман ва мижозларни "сауна"ларда қабул қилганман. "Улан" исмли такси ҳайдовчиси билан танишган эдим. У мени мижозларнинг олдида олиб борарди. 2007 йил июль ойларида мен яна Самарқанд шаҳрига қайтиб келдим ва Самарқандда яшовчи Мавжуда опанинг уйда истиқомат қилдим. Бу ерда Мадина ҳамда Сабина исмли қизлар билан танишдим. Уларга Алматада фоҳишалар қилиб, яхши пул олиб келганлигини айтиб бердим. Улар бизларни ҳам Алма-атага олиб бориб, дейишди. Рози бўлидим. Тошкент шаҳригача йўловчи автомашинада, у ердан Қозоғистон чегарасигача бордик. Таксичилар бизларни айланма йўллар билан отларга миндириб, Қозоғистон ҳудудига ўтказишди. Чимкент шаҳрига келгач, бизларни Улан кўтиб олди ва автобус билан Алма-ата шаҳрига бордик. Улан ижарага қавртира топиб берди. Квартирада Улан ва унинг ўртоғи Эрлан исмли йиғит билан яшадик. Бизлар Алмата шаҳридаги "меҳмон-

хоналарда" мижозларни қабул қилар эдик. Мен Алматада 16 кун бўлиб, яна Самарқанд шаҳрига қайтдим. Мадина билан Сабина Алма-атада қолишди..."

Бу сўзларни безътибор тинглаб бўлмайди. Инсон шунчалик тубанликка бориши мумкинми? Ўзининг жирканч қилмишларини айтиб бераётганда бу қиз уялмай ҳам, сесканмай ҳам!

Бўранов Икром Вишневская Анжеликани "қаҳвахонада официант бўлиб ишлайсан, катта ойлик маош оласан" деб алдаб, Баҳрайн давлатига, танишларини олдига юборган. У ерда Анжеликани "Ниязова Умида" ва "Риад" исмли шахслар кўтиб олиб, уни фоҳишалар қилишга мажбурлашган.

Мамлакатимизда одам савдосига қарши курашишнинг кучли ҳуқуқий тизими яратилди. Жабрланганларни реабилитация қилиш, тиббий текширувдан ўтказиб, соғлиғини тиклаш, маънан кўмаклашиш, ишга жойлаштириш каби ишлар амалга оширилмоқда. Одамфурӯшлик билан шугулланаётганлар аниқланиб, жазога тортилмоқда.

Қолаверса, фуқароларни шунинг ўзида иш билан таъминлаш борасида ҳам аниқ чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Ўтган йил давомида вилоят ҳокимлиги, вилоят прокуратураси ташаббуси билан тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда вилоятнинг барча шаҳар ва туманларида 176 та бўш иш ўринлари ярмаркаси ташкил этилди. Уларда 4165 та корхона ва ташкилотлар 42201 та бўш иш ўрни билан иштирок этишди. Натижада 44260 нафар киши иш ўрнига эга бўлди. 2009 йилнинг 31 июнь ва 1 июль кунлари вилоят миқёсда ташкил этилган бўш иш ўринлари ярмаркасида эса 307 та корхона ва ташкилотлар 5217 та иш ўринлари билан иштирок этишди. Бу сафар 191 нафар олий маълумотли мутахассис ўзига муносиб иш топди. 1171 нафар касб-ҳунар коллежларини тугатган мутахассисларга ишлаш учун йўлланма берилди.

Тадбиркорликнинг муҳим бўғини бўлиши кичик бизнес ичмам ва ҳаракатчанлиги билан бозор конъюктураси ўзгаришларига тез мослашадиган эҳтиёжларига эга мустақил олади, янги иш ўринларини яратди, аҳоли дарамадини оширади. Бу соҳани қўллаб-қувватлаш, ёрдам бериш, имкониятларини кенгайтириш тараққиёт сари муҳим қадамдир.

2010 йилнинг 1 январь ҳолатига вилоятда 39989 та кичик ва хусусий тадбиркорлик субъектлари рўйхатга олинган, шундан 36834 таси самаралар фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 2504 таси кичик корхоналар, 34330 таси микрофирмалардир. Уларга янги минни технологиялар киритилиши ва фаолиятларини кенгайтириш натижасида ўтган йилда 90075 та янги иш ўринлари яратилди.

Вилоятдаги йўлларини таъмирлаш ҳисобига 1447 нафар ишсиз фуқаролар иш билан банд қилинди. Бундкорлик ва ободонлаштириш ишлари кенг олиб борилиши натижасида 1537 нафар ишсиз фуқаролар ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб қилинди.

Хуллас, излаган имконият топади. Бизда эса имкониятлар кўп. Азиз ватандошлар! Жонаҳон юртимиз, қадрлон юртдошларимизнинг қадрига етайлик. Куч-ғайратимизни шу азиз ватан равнақи учун сарфлайлик! Юрт ободлиги ўзимиз ва фарзандларимиз фаровонлиги гаровидир.

2010 йил — Баркамол авлод йили

Баркамол авлод — келажакимиз пойдевори

Президентимиз Ислам Каримовнинг "Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт" деган гапларида Ўзбекистонда ёш авлодни тарбиялаш борасидаги давлат сиёсатининг мазмун-моҳияти ўз ифодасини топган.

Истиқлолнинг дастлабки кунлариданоқ давлатимиз миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбияланган, жамият тараққиётига ўз ҳиссасини қўшишга қодир, жисмоний ва маънавий етук авлодни қамолотга етказишга, уларнинг таълим-тарбиясига алоҳида эътибор қаратиб келмоқда.

Зотан, ёшлар ҳар бир юрт ва миллатнинг бетимсол бойлиги, келажаги. Уларга ғамхўрлик қўйиш юрт ва миллат келажаги ҳақида қайғурмоқдир.

Юртбошимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимда 2010 йилни "Баркамол авлод йили" деб эълон қилиш юқорида қайд этиб ўтилган фикрларнинг яна бир тасдиғидир. Ёшларимиз жамият тараққиётининг асосидир. Шу боис баркамол авлодни тарбиялаш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Соғлом авлод, яъни жисмонан бақувват, иймон-эътиқоди бутун, билимли, маънавияти юксак, мارد ва жасур, ватанпарвар авлод келажакимиз пойдевори эканлигини барчамиз яхши би-

ламир. Жорий йил "Баркамол авлод йили" деб эълон қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти қарори билан "Баркамол авлод йили" давлат дастури тасдиқланди. Дастурнинг мақсади мамлакатимизда соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш, ёшларнинг ўз ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўйбга чиқариш, юртимиз йигит-қизларини XXI аср талабларига тўлиқ жавоб берадиган, ҳар томонлама етук шахслар этиб вояга етказиш учун зарур шарт-шароитлар ва имкониятларни яратишдир. "Баркамол авлод йили" давлат дастурида акс этган мақсад ва вазифалар замирида ягона гоҳ мужассам. Бу гоҳ Президентимиз таъбири билан айтганда, соғлом зурриёт, яъни жисмоний ва маънавий етук авлоднинг шаклланиши, имкониятларини рўйбга чиқариш учун зарур бўлган тизимни яратиш, ёшларимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, уларнинг замонавий билим ва касбга эга бўлишини, жамиятимиз ҳаётида муносиб ўрин эгаллашини таъминлашдан иборат.

Жисмонан ва маънан баркамол авлодни тарбиялаш борасидаги ислохотларимиз жамиятнинг бошқа соҳалари билан ҳам чамбарчас боғлиқ ҳолда тизимли ва босқичма-босқич амалга ошириб келинмоқда. Жумладан, таълим, илм-фан соҳаси бўладими, тиббиёт ёки спорт бўладими, бошқа қатор соҳаларда амалга оширилаётган ислохотларнинг пировард мақсади ҳам ёш авлоднинг соғлом ва етук инсон қилиб

тарбиялашдир. Бунга эса мамлакатимизда барча шарт-шароитлар мужассамдир. Шу ўринда Ватанининг тақдири, бугуни ва келажаги учун масъулиятни чуқур ҳис этадиган, мустақил ва янгича фикрлайдиган кадрлар тайёрлаш йўлида амалга ошириб келинадиган залворли ишларни алоҳида кўрсатиб ўтиш жоиз.

Президентимиз 2009 йилнинг якунилари ва 2010 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида "Биз фарзандларимизнинг нафақат жисмоний ва маънавий соғлом ўсиши, балки уларнинг энг замонавий интеллектуал билимларга эга бўлган, уйғун ривожланган инсонлар бўлиб, XXI аср талабларига тўлиқ жавоб берадиган баркамол авлод бўлиб вояга етиши учун зарур барча имконият ва шароитларни яратишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганимиз" деб таъкидлаб ўтди.

Юртимизда - Куролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондонли раҳнамолигида олиб борилаётган ислохотларнинг баркамол авлод тарбияси билан боғлиқ яна бир бугуни бу Куролли Кучларимиз тизимида амалга оширилаётган кенг қўлланган ислохотлар самараси ўлароқ, миллий армиямиз юртимиз ҳудудий яхлитлиги ва ҳалқимиз хавфсизлигининг ишончли кафолатига айланганлигидир. Чунки ҳарбий хизматни ўташ ақсариёт ёшларимизнинг шарафли бурчига айланган.

Бугун ватани ва халқ олдидаги бурчини ўтаётган йигитларнинг хизмат ҳамда яшаш шароитларини замон талаблари даражасига кўтариш, уларнинг ижтимоий муҳофазасини мустаҳкамлаш масалаларига давлатимиз томонидан улкан эътибор қаратилаётганлиги бунинг тасдиғидир.

Ҳарбий хизматга келган ва хизмат ўтаётган ёшларимизнинг таълим-тарбияси, ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтиришга ўз ҳиссасини қўшиш мақсадида Республикаси Ҳарбий прокуратураси органлари томонидан ҳам Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 27 январдаги ПҚ-1271 сонли қарори билан тасдиқланган "Баркамол авлод йили" давлат дастури ижросини таъминлаш юзасидан тадбирлар режаси ишлаб чиқилди ва ижрога қаратилди.

Мазкур режада дастурда белгиланган устувор вазифалар юзасидан Куролли Кучларда ҳарбий хизматчилар ва хизматчиларнинг ҳуқуқий маданияти ва ҳуқуқий саводхонлигини юксалтириш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш борасида қатор профилактик тадбирлар ўтказилиб келинмоқда. Муқаддас ҳарбий хизматга келган ёшларимиз ҳамда ҳарбий хизматни шартнома асосида ўтаётган ёш офицерларимиз ўртасида бундай тадбирларнинг мунтазам ўтказилишига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ҳарбий прокуратура органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси мудофаа тизимидаги мактабгача таълим ва умумтаъ-

Ё.САФАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратурининг биринчи ўринбосари, адлия подполковниги

лим муассасаларида "Таълим тўғрисидаги" Қонун ва улар фаолиятини тартибга солуви норматив ҳужжатлар ижросининг тўғри ва аниқ бажарилиши, шунингдек, шахар ва туман марказларидан узоқда жойлашган ҳарбий қисм хизматчилари фарзандларининг мактабгача таълим муассасаларига жалб этилиши, ҳарбий шахарчаларда болалар спорт ва ўйин майдончалари ташкил этилишини таъминлаш, олий ҳарбий билим юртли ва сержантлар тайёрлаш мактабларида ўқув жараёнининг тўғри ташкил қилиниши алоҳида назоратга олинган.

Шунингдек, мазкур режа асосида ҳарбий қисм ва муассасаларда ҳарбий хизматчилар ўртасида соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, ичкиликбозлик ва гиёҳвандлик иллатлари, бошқа турли ҳалокатли таҳдидларга қарши кураш, миллий ва умуминсоний қадриятлар ҳамда Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш, ҳуқуқий маданият ва саводхонлиқни юксалтириш муаммоларига бағишланган конференциялар, семинарлар, давра суҳбатлари ташкил этилаётган. Ҳарбий қисм ва муассасаларда ҳарбий хизматчилар ва фахрийларнинг учрашувини ўтказиб бориш одат тусига кирди. Бу каби тадбирлар албатта ўз самарасини бермасдан қолмайди.

Жамият тараққиётининг етакчи кучи

Ҳар қандай жамият тараққиётининг асоси, етакчи кучи бу шубҳасиз, баркамол авлоддир. Шу боис юртимизда мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ жисмоний ва маънавий баркамол авлодни тарбиялаш давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Президентимиз Ислам Каримовнинг 1993 йил 4 мартда қабул қилинган Фармонига мувофиқ таъсис этилган мустақил Ватанимизнинг илк ордени - "Соғлом авлод учун" деб номланиши ҳам истиқлолнинг илк йилларидан бу масалага нечоғли улкан эътибор қаратилганидан далолатдир. Бугунги кунимизга келиб эса баркамол авлодни - мустақил инсонни тарбиялаш учун иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ҳамда маънавий имкониятлар доираси тобора кенгайиб бормоқда.

Юртимизда ёшлар ҳуқуқларини барча соҳаларда ҳимоя қилиш мақсадида тегишли ташкилий-ҳуқуқий асослар тўла шакллантирилди. Ҳозирда ушбу ҳуқуқий асосни янада такомиллаштириш ишлари давом эттирилмоқда. Айтиш мумкинки, қабул қилинаётган барча қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар замирида жисмоний ва маънавий етук авлоднинг қамол топиши, уларнинг ўз имкониятларини ҳамда салоҳиятини рўйбга чиқариши учун зарур тизимни яратиш, ёшларимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини кафолатли ҳимоялаш, энг замонавий билим ва касбларга эга бўлиши-

ни, ҳаётда ўзларининг муносиб ўринларини топишларини таъминлаш гоёяш турибди.

Ёшларимизни жисмонан ва маънан баркамол авлод этиб тарбиялаш борасидаги ислохотлар ҳаётимизнинг бошқа соҳалари билан ўзаро чамбарчас боғланган ҳолда, тизимли ва босқичма-босқич амалга оширилмоқда. "Таълим тўғрисида"ги Қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, Мактаб таълимининг ривожлантириш Давлат умумий таълим дастурининг ҳаётимизга чуқур таъбиқ этилаётгани ёшларимизга таълим-тарбия бериш, касб-хунар ўргатиш, уларни иш билан таъминлаш, соғлигини асраб-авайлаш, маънавиятини юксалтириш, қобилияти ва иқтидорини ривожлантиришда муҳим омил бўлмоқда.

Ҳар бир боланинг ўзига хос қобилияти ва истеъдодини ўз вақтида пайқаш, тарбиялаш ва рўйбга чиқариш доимий эътиборда.

Фарзандларимизнинг замон ва техникавий тараққиёт билан баравар одимлаётгани қалбимизга гурур бағишласа, уларнинг онгу тафаккурини дунёда кучайиб бораётган турли маънавий таҳдидлардан, "оммавий маданият"нинг зарарли таъсиридан

ҳимоя қилиш масъулияти бизни янада ҳушёр, сергак ва огоҳ бўлишга ундайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Баркамол авлод йили" давлат дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида"ги 2009 йил 9 декабрдаги Фармойишида болалар ҳамда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини, уларнинг соғлигини муҳофаза қилиш, ўсиб келаётган авлодни ўқитиш ва тарбиялашда янги ахборот ва педагогик технологияларни кенг жорий этиш, ўқитувчиларга эътиборни ошириш, болалар спортини янада ривожлантириш ва спорт мажмуаларини замонавий анжомлар билан таъминлаш, касб-хунар коллежлари битирувчиларини кичик бизнес ва тадбиркорликка кенгроқ жалб этиш, ёш оилалар мустаҳкамчилигини устувор деб билиш, ёшларни гиёҳвандлик, ахлоқсизлик, четдан кириб келаётган турли хил зарарли таъсирлардан ҳимоялашнинг комплекс тизимини амалга ошириш масалаларига эътибор қаратилган.

Айни пайтда бу борада кенг қамровли чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Меҳр тимсоли

Ойбек КАРИМОВ,
Андижон вилоят прокуратурининг катта ёрдамчиси

Андижон шаҳридаги байрамона безатилган "Болалар шаҳарчаси"да байрам эрта тонглаёқ бошланди. Байрам тадбирлари режасига кўра дастлаб фарзандларнинг билим ва иқтидорларини синаш учун иншолар ва расмлар танлови ҳамда спорт мусобақалари ўтказилди. Болажонларнинг ҳар бири ёзган иншо ва бошқа маҳорат синовларида қомил инсон, Ватанимизга содиқ фарзандлар бўлиб етишишлари ва ўзлари учун яратилган меҳр ошинеи учун миннатдорлигини билдириши. Шундан кейин тадбирлар режасига кўра "Салом сента, янгиланиш ва яшарлиқ фасли, Наврўзжон!" дея номланган байрам тадбири бошланди.

Саҳнага шаҳарча рақс тўғрарининг қизлари кириб келди. Нозик ҳаракатлар билан қўшиқча мос хиром айлаётган қизларнинг маҳоратига тан бермай иложингиз йўқ.

Рақс тутаган ҳам эдики, шаҳарчага меҳмонлар кириб келди. Булар болажонларнинг сеvimли санъаткорлари Ойбек ва Нигора эди. Болажонлар ҳозир ўз навбатида таширф буюрган сеvimли санъаткорларининг қўшиқларини мириқиб тинглаб, рақс тушдилар.

Болажонлар ҳам ўз навбатида шеър, қўшиқ ва рақсларини санъаткорларга тақдим этди. "Балли қизлар!" кўрик-танловида эса шаҳарчада тарбияланаётган қизлардан олти нафари ўзаро беллашдилар. Беллашувлар чоғида иштирокчилар олган билим ва маҳоратларини тўлиқ намоён этишди.

Қўшиқлар рақсларга уланди. Байрам кечгача давом этди. Тадбир ва таъловларда шаҳарчининг барча фарзандлари фаол иштирок этишди. Байрам якунида уларга эсдалик совғалари улашилди.

Талаб сиздан таклиф биздан

Мамлакатимизда олиб борилаётган изчил ислохотлар банк-молия тизимида ҳам улкан ўзгаришларга сабаб бўлди. Шунга ҳамоҳанг равишда қатор норматив ҳужжатлар қабул қилинди. Бу эса банк тизимида кўпдан-кўп янги ва қўлай хизматларни яратди десак, муболаға бўлмайди. Бироқ кейинги пайтларда аҳолининг ўз ҳуқуқий маданиятини янада юксалтириш учун бўлган қизиқишлари ҳар қачонгидан ҳам ортиб бормоқда. Бунга тахририятимизга бўлаётган мурожаатлардан ҳам кўришимиз мумкин. Шу боис мамлакатимиздаги банк хизматлари ҳусусида беришган саволларни уймушташиб, бу каби фаолиятни тартибга солуви қонун ва қонун ости ҳужжатлари ҳамда тегишли мутахассислар ёрдами билан қўйидаги жавобларни ўқувчилар эътиборига ҳавола этмоқдамиз.

1. Муайян юридик шахс, масалан, кичик корхона қонун ҳужжатларида белгиланган қандай ҳолатда кредитлар олиши мумкин? Бунинг учун қандай ҳужжатлар талаб этилади? Иложи бўлса, банклар номи ҳам кўрсатилса.

2. Агар кичик корхона бошланғич капитал учун кредит олишни режалаштирган бўлса, гаровга нима қўйилиши талаб этилади? Агар кичик корхона юридик шахс сифатида давлат рўйхатидан ўтганига 6 ойдан ошган бўлса, у бошланғич капитал учун кредит олиши мумкинми?

Ш.Махмудов, Тошкент шахри

Акционерлик тижорат Микрокредитбанк маблағлари ҳисобидан кичик бизнес субъектларига ажратиладиган имтиёзлик микрокредитлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 6 майдаги 78-сонли қарори билан тасдиқланган "Микрокредитлар бериш ва микролизинг хизматлари кўрсатиш тартиби тўғрисида Низом"га асосан ажратилади.

Ушбу Низомга кўра,

А) бошланғич сармояни шакллантириш учун микрокредитлар:

— юридик шахс мақомига эга бўлмаган деҳқон хўжаликлари ва яқка тартибдаги тадбиркорлар учун энг кам ойлик иш ҳақининг 50 бараваригача миқдорда;

— микрофирмалар ва деҳқон хўжаликлари учун (юридик шахс мақомига эга бўлган) энг кам ойлик иш ҳақининг 100 бараваригача миқдорда;

— фермер хўжаликлари учун энг кам ойлик иш ҳақининг 200 бараваригача миқдорда ажратилади.

Микрокредитлар фойз ставкаси — йиллик 3 фойз миқдорда, муддати — 18 ойгача.

Дастлабки (бошланғич) сармояни шакллантиришга микрокредитлар фақат янгидан очилган ва давлат рўйхатидан ўтказилган кундан 6 ойдан ошмаган давр мобайнида кредит олиш учун буюртма берган тадбиркорларга берилади.

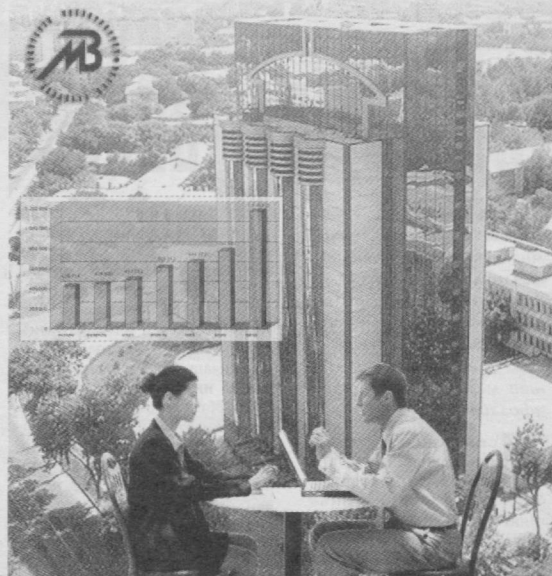
Б) Бизнесни ривожлантириш (кенгайтириш) ва айланма маб-

лағларни тўлдириш учун кичик бизнес субъектларига микрокредитлар энг кам ойлик иш ҳақининг 500 бараваригача миқдорда, йиллик 7 фойз устама билан, 24 ойгача муддатга ажратилади.

В) Учинчи тарафдан мол-мулк олиш, унга эгалик қилиш ва фойдаланиш учун кичик бизнес субъектларига энг кам ойлик иш ҳақининг 2000 бараваригача миқдорда йиллик 5 фойз устама билан, 3 йилгача муддатга микролизинг хизмати кўрсатилади.

Бюджетдан ташқари жамғармалар кредит линиялари ҳисобидан кичик бизнес субъектларига ажратиладиган микрокредитлар.

Бюджетдан ташқари жамғармалар ҳисобидан микрокредитлар Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлиги томонидан 2006 йил 21 февралда 1548-сон билан рўйхатга олинган "Тижорат банклари томонидан кичик бизнес субъектларига бюджетдан ташқари жамғармалар ва Микрокредитбанк кредит линиялари ҳисобидан микрокредитлар бериш тартиби тўғрисида"ги Низомга асосан ажратилади.

А) Бошланғич сармояни шакллантириш учун:

янгидан очилган ва давлат рўйхатидан ўтказилган кундан 6 ойдан ошмаган давр мобайнида кредит олиш учун банкка буюртма берган юридик шахс мақоми олиб фаолият кўрсатаётган кичик бизнес субъектларига айланма маблағларни шакллантиришга, инвестиция лойиҳасининг техник-иқтисодий асосла-нишини ишлаб чиқишга, асбоб-ускуналар сотиб олиш мақсадларига берилади.

Фойз ставкаси — Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 1/6 қисми миқдорда.

Микрокредит суммаси — юридик шахс мақоми олиб фаолият кўрсатаётган деҳқон хўжаликлари ва микрофирмаларга энг кам ойлик иш ҳақининг 150 бараваригача ва кичик корхоналар ва фермер хўжаликларига энг кам ойлик иш ҳақининг 300 бараваригача бўлган миқдорда.

Муддати — 3 йилгача.

Б) Ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва фаолиятини ривожлантириш учун микрокредитлар:

— Деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантириш ва кенгайтириш, шу жумладан, қишлоқ хўжалиги техникасини сотиб олиш, фермерлик иншоотларини қуриш, чорвачилик, паррандачиликни ривожлантириш учун юридик шахс мақомига эга бўлмаган деҳқон хўжаликларига энг кам ойлик иш ҳақининг 200 бараварига ва юридик шахс мақомига эга деҳқон ва фермер хўжаликларига энг кам ойлик иш ҳақининг 1000 бараваригача миқдорда, Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 1/3 қисми (бугунги кунда йиллик 4,67 фойз) билан, 3 йилгача бўлган муддатга;

— Маҳсулотлар ишлаб чиқариш, хом ашё ва материалларни тубдан қайта ишлаш, ҳунармандчиликни ривожлантириш, касаначилик меҳнати ташкил этиш учун яқка тартибдаги тадбиркорларга энг кам ойлик иш ҳақининг 200 бараваридан ҳамда микрофирма ва кичик корхоналарга энг кам ойлик иш ҳақининг 1000 баравари миқдорда, қайта молиялаш ставкасининг 40 фойзи (бугунги кунда йил-

Бугунги кунда ипотека кредитлари фуқароларга барча банклар томонидан берилаётими?

С.Жўраев, Фарғона вилояти

Ипотека кредитларини ажратиш ва расмийлаштириш Ўзбекистон Республикасининг "Ипотека тўғрисида"ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 16 февралдаги ПҚ-10-сонли "Уй-жой қурилиши ва уй-жой бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори, Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 3 январдаги 2-сонли қарори билан тасдиқланган "Уй-жой қурилишига, уни реконструкция қилишга ва сотиб олишга ипотека кредитлари бериш тўғрисидаги Низом", "Аҳолининг кенг қатлами, шу жумладан ёш оилалар учун уй-жой қурилишини ва реконструкция қилишни молиялаштириш ва кредитлаш тартиби тўғрисидаги Низом" (рўйхат рақами 1727, 2007 йил 12 октябрь) ҳамда "Аҳолининг кенг қатлами, шу жумладан ёш оилалар учун қурилган ёки реконструкция қилинган уй-жойларни харид қилиш учун ипотека кредитлари бериш тартиби тўғрисидаги Низом" (рўйхат рақами 1835, 2008 йил 12 июль) асосида амалга оширилади ва тартибга солинади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 3 январдаги 2-сон қарорига асосан тасдиқланган "Уй-жой қурилишига, уни реконструкция қилишга ва сотиб олишга ипотека кредити бериш тўғрисида"ги Низомнинг 3-бандига асосан ипотека кредитлари тижорат банклари томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда келишилган яқка тартибдаги ва намунавий лойиҳа асосида, қурилишнинг белгиланган нормалари ва қондаларига риоя қилиб яқка тартибда уй-жой қуриш ва реконструкция қилиш, шунингдек яқка тартибдаги уй-жойни ёки кўп квартиралы уйдаги квартирани сотиб олиш мақсадларида қайтаришлик, тўловлилик, таъминланганлик ва муддатлилик шартларида берилиши белгиланган.

"Банклар ва банк фаолияти тўғрисида"ги Қонуннинг 20-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикасида банклар банк операцияларини амалга оширишга доир қарорлар қабул қилишда мустақиллиги белгиланган бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2000 йил 21 мартдаги ПФ-2564-сонли "Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислох қилиш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонининг 9-бандига мувофиқ, банк активлари, шу жумладан кредитлар портфелини шакллантириш билан боғлиқ таваккалчиликлар тадбиркорликка оид таваккалчиликка тааллуқли бўлиб, уларни бошқариш тижорат банки раҳбариятининг ваколатига киришини маълум қиламиз.

Бугунги кунда тижорат банклари томонидан уй-жой сотиб олиш учун ёш оилаларга ипотека кредитлари бериладими?

Ипотека кредитларини ажратиш ва расмийлаштириш Ўзбекистон Республикасининг "Ипотека тўғрисида"ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 16 февралдаги ПҚ-10-сонли "Уй-жой қурилиши ва уй-жой бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори, Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 3 январдаги 2-сонли Қарори билан тасдиқланган "Уй-жой қурилишига, уни реконструкция қилишга ва сотиб олишга ипотека кредитлари бериш тўғрисидаги Низом", "Аҳолининг кенг қатлами, шу жумладан, ёш оилалар учун уй-жой қурилишини ва реконструкция қилишни молиялаштириш ва кредитлаш тартиби тўғрисидаги Низом" (рўйхат рақами 1727, 2007 йил 12 октябрь) ҳамда "Аҳолининг кенг қатлами, шу жумладан ёш оилалар учун қурилган ёки реконструкция қилинган уй-жойларни харид қилиш учун ипотека кредитлари бериш тартиби тўғрисидаги Низом" (рўйхат рақами 1835, 2008 йил 12 июль) асосида амалга оширилади ва тартибга солинади. Шунинг-

дек, юқорида қайд этилган "Аҳолининг кенг қатлами, шу жумладан ёш оилалар учун қурилган ёки реконструкция қилинган уй-жойларни харид қилиш учун ипотека кредитлари бериш тартиби тўғрисидаги Низом"га мувофиқ, ёш оилаларга ипотека кредитлари қўйидаги шартлар асосида берилади:

15 йилдан кам бўлмаган муддатга 3 йиллик имтиёзли давр билан банкнинг ўз маблағлари ва Ипотека кредити беришни қўллаб-қувватлаш жамғармаси маблағлари ҳамда бошқа жалб қилинган маблағлар ҳисобидан ажратилади;

ипотека кредитлари бўйича белгиланадиган йиллик фойз ставкаси молиялаштириш манбасидан келиб чиққан ҳолда қўйидагича белгиланади:

банкнинг ўз маблағлари ва жалб қилинган маблағлари ҳисобидан ёш оилаларга бериладиган ипотека кредитлари бўйича йиллик фойз ставкаси, кредит шартномаси тузиладиган даврдаги Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкаси миқдоридан; ипотека кредити беришни

Ф.Хушбоков, Самарқанд вилояти

қўллаб-қувватлаш жамғармаси маблағлари ҳисобидан бериладиган ипотека кредитлари бўйича йиллик фойз ставкаси - йилгача кўпи билан 5 фойз миқдорда;

дастлабки бадалнинг бир қисmini ёки барча суммаси ёш оила аъзолари (эр ёки хотин)нинг иш бевучиси бўлган юридик шахслар томонидан пул ўтказиш орқали ипотека кредити олуви ёш оила аъзоси номига очилган мақсадли жамғарма омонат ҳисоб варағига ўтказиб берилиши мумкин;

банк томонидан бевосита жалб этилган халқаро ва хорижий молия институтларининг грантлари ва инвестициялари ҳисобидан бериладиган ипотека кредитлари бўйича муддат ва кредитдан фойдаланганлик учун фойз ставкаси ушбу маблағларни бериш тўғрисида банк ва кўрсатиб ўтилган молия институтлари ўртасида тузилган тегишли шартномалар шартларидан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Шу сабабли ипотека кредити ажратиш учун бевосита тижорат банкларига мурожаат этилиши лозим.

лик 5,6 фоиз) билан, 3 йилгача бўлган муддатга;

— Хизматлар кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш учун яқка тартибдаги тадбиркорларга энг кам ойлик иш ҳақининг 200 бараваридан, микрофирма ва кичик корхоналарга энг кам ойлик иш ҳақининг 1000 бараваридан кўп бўлмаган миқдорда, Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 45 фоизи (бугунги кунда йиллик 6,3 фоиз) билан, 3 йилгача бўлган муддатга ажратилади.

Тижорат банкларида ташкил этилган Имтиёзли кредитлаш махсус жамғармаси маблағлари ҳисобидан тадбиркорлик субъектларига ажратиладиган кредитлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 19 майдаги "Тижорат банклари-нинг кичик тадбиркорлигини ривожлантиришда қатнашишини рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 195-сонли қарори билан тасдиқланган "Тижорат банклари томонидан кичик тадбиркорлик субъектлари, деҳқон ва фермер хўжалиқларини Имтиёзли кредитлаш жамғармаси маблағлари ҳисобидан кредитлаш тартиби тўғрисида Низом"га мувофиқ, тижорат банкларида ташкил этилган Имтиёзли кредитлаш махсус жамғармаси маблағлари ҳисобидан тадбиркорлик субъектларига кредитлар Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 50 фоизидан (йиллик 7 фоиз) юқори бўлмаган фоиз ставкаси билан:

— хом ашё ва материаллар, ярим тайёр маҳсулотлар ҳамда бошқа ишлаб чиқариш заҳиралари харид қилиш учун зарур бўлган айланма маблағларни тўлдиришга 1 йил муддатга;

— қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш учун айланма маблағларни тўлдиришга 2 йил муддатга;

— инвестиция лойиҳаларини маблағ билан таъминлаш учун 5 йил муддатга ажратилади.

Кредит олиш учун банкка тақдим қилиниши лозим бўлган ҳужжатлар

✶ қардор томонидан имзоланган ва кредит берилишидан олдинги сана қўйилган, кредитдан фойдаланиши мақсадлари

Ўтган йили баъзи банкларда тўй ва шунга ўхшаш маросимлар учун қисқа муддатли кредитлар жорий этилган эди. Жорий йилда ҳам мазкур кредитдан фойдаланса бўладими?

Ўзбекистон Республикасининг "Истеъмол кредити тўғрисида"ги Қонуннинг 7-моддасига мувофиқ, истеъмол кредити бериш қондалари истеъмол кредити берувчи ташкилот томонидан ушбу Қонунга мувофиқ белгиланади.

Ҳозирда Халқ банки, Агробанк ва бошқа тижорат банклари томонидан аҳолининг кенг қатламига, шу жумладан, ёш оилаларга истеъмол мақсадлари учун, шунингдек, республикада ишлаб чиқарилган товарларни сотиб олиш ва тўй маросимлари ўтказиш мақсадида 1 йилдан 3 йилгача бўлган муддатга истеъмол кредитлари ажратиб келинмоқда.

"Банклар ва банк фаолияти тўғрисида"ги Қонуннинг 20-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикасида банклар банк операциялари амалга оширишга доир қарорлар қабул қилишда мустақиллиги белгиланган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2000 йил 21 мартдаги ПФ-2564-сонли "Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонининг 9-бандига мувофиқ, банк активлари, шу жумладан кредитлар портфелини шакллантириш билан боғлиқ таваккалчиликлар тадбиркорликка оид таваккалликка тааллуқли бўлиб, уларни бошқариш тижорат банки раҳбариятининг ваколатига киришини маълум қиламиз.

Шундан келиб чиқиб, жисмоний шахслар томонидан истеъмол эҳтиёжларини қондириш мақсадида товарлар (ишлар, хизматлар) сотиб олишга кредит олиш учун ўзлари яшаб турган туман (шаҳар)-даги тижорат банклари филиалларига мурожаат этишлари мумкин.

Илгари тижорат банклари томонидан автомобил сотиб олиш учун кредит берилар эди. Бу - қўнчилиқнинг истак-хоҳишига тўғри келарди. Ушбу кредитни ҳозир ҳам олса бўладими?

Ўзбекистон Республикасининг "Истеъмол кредити тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ ҳозирги кунда республикада фаолият юритаётган барча тижорат банклари ва уларнинг филиаллари томонидан жисмоний шахсларга (истеъмолчиларга) уларнинг истеъмол эҳтиёжларини қондириш мақсадида товарлар (ишлар, хизматлар) сотиб олиш учун истеъмол кредитлари ажратиб келинмоқда. Шунга қўра, жисмоний шахслар томонидан "GM Uzbekistan" корхонасида ишлаб чиқарилган автомобилларни банк кредити ҳисобига сотиб олиш учун дастлаб бевосита ушбу корхонанинг расмий дилерларидан тегишли шартномани олишлари лозим.

Ўткиржон ДЕҲҚОНОВ тайёрлади.

баён этилган ва кредит таъминланган ҳолда гаров мавзуси кўрсатилган ариза;

✶ имтиёзли кредитнинг бутун муддати учун пул оқимлари прогнози мажбурий тартибда кўрсатилган бизнес-режа;

✶ қарз олувчи (юридик шахслар учун) рўйхатга олинган жойдаги давлат солиқ инспекциясининг баланс қабул қилинганлиги тўғрисидаги ёзув мавжуд бўлган охирги ҳисобот даври учун бухгалтерия баланси, дебиторлик ва кредиторлик қарзлар тўғрисидаги маълумотнома, шунингдек, 90 кундан ортиқ муддатдаги қарздорлик бўйича таққослаш далолатномалари;

Кредит таъминот турлари

✶ мол-мулк ёки қимматли қоғозлар гарови;

✶ банк ёки сугурта ташкилотининг кафолати;

✶ учинчи шахслар кафилиги;

✶ қарз олувчининг кредитни сўндирамаслиги ҳавфи сугурталаниши тўғрисида сугурта компаниясининг сугурта полиси.

Тижорат банклари томонидан имтиёзли кредитлар қайтарилишини таъминлаш сифатида кредит шартномаси бўйича сотиб олинган мини-технологиялар ва ихчам асбоб-ускуналар улар қийматининг 80 фоизи миқдорда гаров учун қабул қилинади. Имтиёзли кредитнинг мини-технологиялар ва ихчам асбоб-ускуналар гарови билан қопланмаган қисми учун қарз олувчи таъминлашнинг қўйидаги турларидан бир ёки бир нечасини тақдим этади:

Дастлабки (бошланғич) сармоини шакллантиришга микрокредитлар давлат рўйхатидан ўтказилган кундан 6 ойдан ошган кредит олиш учун тегишли хизмат кўрсатувчи банкка буюртма берган юридик шахс мақомини олиб фаолият кўрсатаётган деҳқон хўжалиқлари, микрофирмалар, кичик корхоналар ва фермер хўжалиқларининг фаолиятини бошлаш учун айланма маблағларни шакллантиришга, инвестиция лойиҳасининг техник-иқтисодий асосланишини ишлаб чиқишга, асбоб-ускуналар сотиб олиш учун имтиёзли микрокредитлар берилиши амалдаги меъёрий ҳужжатларда белгиланган.

Маҳсулотлар, ишлар ва хизматлар ҳавфсизлиги ва сифати, ўлчовларнинг ишончсиз натижаларидан муҳофиза қилиш талабларига риоя этилиши юзасидан истеъмолчилар ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини таъминлаш "Ўзстандарт" агентлиги ва унинг таркибий тармоқлари томонидан амалга оширилади, у Ўзбекистон Республикасининг стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш бўйича миллий органи ҳисобланади.

"Метрология тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 13-моддасида белгиланган талабга қўра, қўйидагилар давлат метрология текшируви ва назоратининг объектилари ҳисобланади:

эталонлар;

ўлчов воситалари;

моддалар ва материаллар тар-

киби ҳамда хоссаларининг стандарт намуналари;

ахборот-ўлчов тизимлари;

ўлчовларни бажариш услуби-ётлари;

метрология нормалари ва қоидаларида назарда тутилган ўзга объектлар.

Мазкур қонунда белгиланган меъёрга мувофиқ, "ўлчов воситаларини текширувдан ўтказиш" деганда, ўлчов воситаларининг белгилаб қўйилган техник талабларга мувофиқлигини аниқлаш ва тасдиқлаш мақсадида давлат метрология хизмати органлари (ваколат берилган бошқа органлар, ташкилотлар) томонидан бажариладиган операциялар мажмуи тушунилади.

Ўлчов воситаларини давлат синувидан, текширувдан, калибровкадан, таъмирлаш ва метрологик аттестациядан ўтказиш-

Тарозини бузганга...

Фермерман. "Заказерно" (лон маҳсулотлари корхонаси)-га олиб бориш учун 7 тонна бугдойни ўлчаб, машинага ортим. Қабул пунктидаги тарозиди эса бугдой 6200 кг бўлиб чиқди. Тарозининг тўғриллигини текширадиган масъул ишора борми? Агар тарози атайин бузиб қўйилган бўлса, тарозибонга қандай чора қўрилади?

А.Мустафоқулов, Ховос тумани

га нисбатан давлат метрология текшируви ва назорати татбиқ этилади.

Метрология қоидаларини бузиш ҳоллари аниқланганда, Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 213-моддасида белгиланган тартибда фуқароларга энг кам иш ҳақининг иккидан бир қисминдан бир бараваригача, мансабдор шахсларга эса бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида тақдор содир этилган бўлса, фуқароларга энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача, мансабдор шахсларга эса уч бараваридан беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Қайси бири тўғри?

Корхонамизнинг фарзанди бўлган аёлларга мамлакатимиз қонунчилигида мувофиқ тарзда суяنجчи пулини тўлаб берамиз. Лекин яқинда корхонамиз ишчиларидан бўлган бир аёл суяنجчи пули олиш учун фарзанди тутилганлиги ва йиғирма дақиқада суяنجчи пулини тўлаб берганини тўғрисида иккита маълумотнома тақдим этган. Биз бундай ҳолатга аввал тушунмаганимиз учун нима қилишни билмай қолдик. Бундай вазиятларда пул тўлаш керакми ёки йўқми?

З.Соломенцова, Тошкент шаҳри

Агар бола тутилгандан кейин вафот этса, ҳатто у бир неча дақиқа яшаса ҳам, туғилиши ҳамда ўлими ҳақидаги иккита ёзувдан иборат далолатномалар тузилади.

"Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайта этиш қондалари"га мувофиқ, бундай ҳолатларда туғилиш ҳақидаги далолатнома ёзуви тузилганлиги ҳақидаги тегишли маълумотнома асосида, ўланганлиги ҳақидаги далолатнома ёзуви эса перинатал ўлим ҳақидаги тегишли гувоҳнома асосида амалга оширилади. Бунда тузилганлиги ҳақидаги далолатнома ёзувида онаси тўғрисидаги маълумотлар тулиқ келтирилади. "Белгилар учун" устунида эса ўланганлиги қайда этилганлиги ҳақидаги далолатнома ёзувининг тартиб рақами ва санаси кўрсатилади. Бундай ҳолатларда боланинг туғилганлиги ҳақида (ўлик тутилганда ҳам) сугурта кассасига ва қабристон учун маълумотнома берилади. Заур ҳолатларда ота-онасининг иттимосига қўра (тирик туғилиб, сўнг вафот этган бола учун) ўлим ҳақида гувоҳнома берилиши мумкин.

Саволларга Сергели туман прокурори ёрдамчиси Нафиса РУСТАМОВА жавоб берди

Енгиб бўлмайдиган куч

Корхона бирор бир бошқа корхона ёки ташкилотлар билан маҳсулотлар сотиб олиш ёхуд хизмат кўрсатиш борасида шартнома тузиладиган бўлса, ҳар бир шартномала форс-мажор ҳолатлар туфайли шартнома шартларининг бажарилмаслиги тўғрисида абабта айтиб ўтилади. Айтилган, форс-мажор ҳолатлар тўғрисида бирорта қонунда айтиб ўтилган жойи борми ўзи? Бундай ҳолатларга нималар киради?

О.Ўктамов, Нишон тумани

Форс-мажор ҳолатлар мамлакатимизда Республика Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 15 февралдаги 63-сонли қарори билан тасдиқланган "Енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлаш тартиби тўғрисида"ги Низом билан тартибга солинган.

Ушбу Низом ташки савдо битишувлари ва халқаро шартномалар (кейинги ўринларда шартнома деб юритилади) шартларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси ҳудудда бошланган енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлаш тартибини белгилайди.

Енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатлари - бу томонларнинг иродаси ва фаолиятларига боғлиқ бўлмаган табиат ҳодисалари (зиқзила, кўчки, бўрон, қургўчилик ва бошқалар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (уруш ҳолати, қамал, давлат манфаатларини қўлаб импорт ва экспортни тақиқлаш ва бошқалар) сабабли юзага келган шартномаларда томонларга қабул қилинган мажбуриятларни бажариш имконини бермайдиган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва қўтилмаган ҳолатлардир.

Ёрдам ҳозир ҳам борми?

Бундан бир неча йил аввал ота ёки онаси бўлмаган, кам таъминланган оиладан бўлган ночор оилаларнинг болааларига мактаб томонидан йилда бир ёки икки марта кийим-бош, пойабзал кабилар бериларди. Бундай ёрдам ҳозир ҳам борми?

З.Жабборалиев, Пешку тумани

Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 августдаги 409-сон қарори билан тасдиқланган "Кам таъминланган оилаларнинг бошланғич синф ўқувчиларини қишқи кийим-бош тўплами билан таъминлаш Тартиби"га мувофиқ, мактабларнинг раҳбарлари ота-оналар қўмитаси билан биргаликда кам таъминланган оилаларнинг I-IX синфлар ўқувчиларини аниқлайди. Ушбу маълумотларни кийим-бош ўлчаши ва боланинг жинсини кўрсатган ҳолда халқ таълими туман (шаҳар) бўлиmlарига тақдим этади.

Халқ таълими органлари мактаблар бўйича маълумотларни тўплаб умуман туман (шаҳар) бўйича қишқи кийим-бошга бўлган эҳтиёжга йитма ведомостга тузади ва ҳокимлик билан келишиб Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлигига, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасига ва вилоят халқ таълими бошқармасига тақдим этади.

Қишқи кийим-бош тўпламига қўйидагилар кирди:

Пальто ёки куртка

Этик

Теплак

Қўлқоп

Тартиб бўйича ўқувчиларга кийим-бош ва пойабзаллар бериш сентябры ойида амалга оширилиши керак.

ХЎРМАТЛИ МУШАТРИЙЛАР!

Ўзингизни қизиқтирган ҳуқуққа оид саволларингиз бўлса бизга мурожаат қилинг. Уларга тажрибали ҳуқуқшунослар жавоб беради. Саволларингизни «Huquq» газетасининг «info@huquq-gazeta.uz» электрон почтаси орқали юборишингиз ёки (8-371) 233-26-62 телефони орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

Аллақачон глобал муаммога айланиб улгурган гиёҳванлик билан боғлиқ жиноятларнинг кейинги пайтла ёшларини ҳам ўз домига тарта бошлагани ачинарли ҳақиқатдир. Ёшларни жамият ривожига жиддий ҳавф туғдирувчи бундай оғир иллат гирибобига туширилган асраш борасида аввало уларга таълим-тарбия беришда энг илгор усулларни қўллаш ҳамма гиёҳванликнинг асоратларини жонли мисолларда кўрсатиш яхши самара беради. Токи улар гиёҳванлик воситаларини истеъмол қилиш ёки сотиш билан шуғулланиш қандай оғир оқибатларга олиб келишига тўла амин бўлишсин.

Тан олиш керак, ҳалол меҳнати ва эл-юртга меҳр-мухаббат билан жамиятда ўз ўрнини топган инсонлар анчагина. Улар Ватанимиз раънақи йўлида нафақат баҳолли қудрат ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар, балки фарзандларини ҳам Ватанга садоқатли, маънан ва жисмонан баркамол қилиб тарбиялашмоқда. Лекин яна айрим кимсалар ҳам борки, бундайлар бошқаларнинг

Героинфурушлар

Рустам МАТЧОНОВ,
Хоразм вилоят прокурорининг катта
ёрдамчиси
Фарҳод МУҲАММАДИЕВ,
журналист

қўз-ёши ҳисобига харом бойлик орттиришни ўзларига касб қилиб олишган.

Яқинда жиноят ишлари бўйича Хоразм вилоят судида етти нафар шахснинг жиноий қилмиши кўриб чиқилди. Энг ачинарлиси, бу жиноий гуруҳ фақат хотин-қизлардан ташкил топган. Уларнинг фаолияти "оқ ажал" сотишдан иборат бўлиб, гуруҳ аъзолари орасида 19-21 ёшли, ҳали турмушга чиқмаган уч нафар қиз ҳам бор эди.

Уч нафар фарзанднинг онаси бўлимиш, Боғот туманлик Оризгул Юсупова бундан икки йил олдин номаълум шахсдан 26 грамм гиёҳванлик воситасини сотиб олади. Шундан 6 граммини 3.Итамовна 180 минг сўмга сотгач, осон пул топиш ёқиб қолиб, яна бир шахсдан 120 грамм героин харид қилади ва

тезда бошқасига ўтказди. Бу галги фойда анча салмоқли эди.

Бундан руҳланган Оризгул Украинада ишлаб келиш мақсадида "Урганч-Саратов" йўналишида қатновчи поездга чиқди. Муқаддам сотиб олган героиндан 100 граммни яширинча бошқа давлатга ўтказди ва Украина фуқаролигига пуллади.

Ўтган йилнинг августида Боғот туманида истиқомат қилувчи Л.Саъдуллаева ва Х.Саъдуллаевлар билан ўзаро тил бириктириб, 186 граммдан зиёдроқ гиёҳванлик воситасини талбирга жалб қилинган аёлга сотишга ҳаракат қилганида, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан жиноят устида ушланди.

Холисхон Саъдуллаеванинг

жиноий қилмиши О.Юсупованикидан анча ортқ экан. Дастлабки "иши"ни 2008 йил март ойида 20 грамм героин сотиб олишдан бошлаган Холисхон "моли"ни 600 минг сўмга пуллади. Нақ 100 минг сўм фойда қолганидан боши айланиб, кейинги сафар 30 грамм героин олди-сотдисини амалга оширди. Бу гал 150 минг сўм фойда кўрди. Бу ишни бир неча марта бажаргач, 201 грамм героини деярли 6,1 миллион сўмга сотишга эришди.

Лайло Саъдуллаева бир неча марта ноқонуний фаолият билан шуғулланган бўлса, йигирма ёшга эришгани қадам қўйган, 2 нафар фарзанднинг онаси бўлган Нозира Оллабергорованинг қилмиши "ҳамкасб"ларидан қолиш-

майди. У ўтган йилнинг август ойида бойлик орттириш мақсадини қўлаб Сурайё исмли шахсдан 186 грамм героинни сотиб олиб, эртасига пулини кейин бериш шарт билан Лайло ва Холисхон Саъдуллаеваларга пуллади.

Жиноий гуруҳнинг "занжири"га қўшилганлардан яна бири Дилфуза Отажоновадир. Унинг "вазифаси" Холисхон Саъдуллаевани "мол" билан таъминлаб келиш бўлган. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан унинг Бешарик қишлоғида жойлашган уйда тинтув ўтказилганида, сотиш мақсадида яшириб қўйилган 2,2 грамм "оқ ажал" топилди.

Ўз навбатида Дана Курязова ҳам Д.Отажонов ва Х.Саъдуллаеваларга героин етказиб турган. Г.Оллабергорована эса анча тажрибали гиёҳфурушлардан экан. 2006 йилдан буён ушбу қилмишини касб қилиб олган бу аёл уларга гиёҳванлик воситасини "кўтараси"га узатиб турган.

Гиёҳванлик воситаларини қонунга хилоф равишда олиш, соқлаш ва ташиш, шунингдек, уларни қонунга хилоф равишда ўтказиш каби жиноятларни содир этган айбдорлар суднинг ҳукми асосан узоқ муддатга озодликдан маҳрум қилиндилар.

Наркокуръер

Анвар ИШОНКУЛОВ,
Бухоро вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси
Меҳринисо ХУСАИНОВА,
журналист

— Чинни идишлар бор. Қоса-пиёла сотамиз...

Уйма-уй юриб савдо қиладиган бу тожикистонлик йигитни Эргаш анча кузатди. Тез-тез келиб туришидан ангалики, савдоси ёмон эмас. Ўзи ҳам шу ишга қўл уришни кўзлади ва бир гал кўча оралаб келган йигитга таклиф билан мувожаат қилди:

— Чиниларингиз арзонроқ бер. "Оптом" оламан, "клиент" ҳам топиб бераман.

Бу таклиф йигит учун аини муддао эди.

— Нима иш қиласиз? — сўради у.

— Эллик сотих ерим бор, деҳқончилик қиламан.

— Даромадингиз зўр бўлса керак?

— Қўшимча даромад зиён қилмайди...

Хуллас, Эргаш ўзини Бахтиёр деб таништирган бу йигит билан "ҳамкорлик ўрнатди".

— Бизда ошина, фамилия билан чақирашди.

— Тўшундим ака, фамилиям Аҳмедов. Агар олиб қочмасангиз насияга чиниларини қўйиб кетаман. Келаси сафар келгунимча пулни жамлаб берсангиз, ишлаб кетармиз насиб қилса...

— Аҳмедов, "братиска", биз олиб қочадиганлардан эмасмиз. "Любой" хизматни дўндрганмиз. Лафзлик эркакларданмиз.

Эргашнинг бир ишининг бошини тутгани оиладашларини анча хотиржам қилди. Ахир, тўрт фарзанди бирин-кетин улайиб келишмоқда. Қолаверса, ўзининг "оқиз томони" тўфайли рўзгорининг этаклари аямодан тўлган. Ун олти йилдан буён гиёҳванлик балосига қамбўла бўлиб, ҳатто шу тўфайли уч бор "ўтириб" ҳам чиққанди. Аммо, афсуски у оиласидагиларнинг умидини пучга чиқаради...

Чинни идишлар савдоси баҳона Бахтиёр Эргашни обдон ўрганиб улгурган эди. Шу сабаб галдаги учрашувларининг бирда Бахтиёр ҳеч иккиланмай унга бошқа ишни таклиф қилди.

— Нозик "товар" бор. Хоразмгача олиб борсангиз, 700 минг сўм бераман.

— Қимга етказиш керак?

Бу саволдан Эргаш ҳеч иккиланмай рози эканлигини англаган Бахтиёр ҳам гал яшириб ўтирмади.

— Ўзим сизни кутиб оламан. Товари Россияга олиб чиқишим керак.

Эргаш пулниги чўғини эшитиб "ҳамкори" қачон деса тайёр эканини билдирди. Орадан уч кун ўтгач, Бахтиёр "товар"ни ва юз минг сўм пулни унга тутқазди. У энди ҳеч қачон ёлғиз келмас, ҳар гал ёнида икки аёл ҳам бўларди. Бу сафар ҳам шу олатини қанда қилмаган эди.

— Қолган олти юзини Хоразмда учрашганда, олти.

Сурхондарё вилояти Денов тумани "Пистамозор" маҳалласидан йўлга отланган Эргаш яна жиноятга қўл урганни жуда яхши англади. Шу боис қилмишини яшироқчи бўлди. Иккита целофан халтачаларга қалоқланган 150 грамм "героин"ни орқа йўғон ичагига жойлади (тубандикини қаранг).

Йўловчи таксида аввал Бухорога, у ердан бошқасига ўтириб Урганча йўли олди. Ромпани туманидаги "Чандир" йўлпатрули масканида барча транспорт воситалари ва йўловчилар диққат билан текширувлан ўтказиларди. Эргаш кетаётган "Nexia" ҳам бундан мустасно бўлмади. ИИБ ходимларининг сичқовлиги, қолаверса, "Шири" дахлиди хизмат итининг зийраклиги шубҳали наркокуръернинг "сирини" фоти эди. У ўз ихтиёри билан целофан халтачаларини чиқариб берди...

Суд ҳукми билан Эргаш Турсуновга нисбатан тегишли жазо белгиланди.

Ҳар ким ўз тақдирини ўзи яратди, дейдилар. Эргашнинг фарзандлари билан томорқасида ҳалол меҳнат қилиб, рўзгорини бинойидек яллашга имкони бор эди. Аммо, у нафсини жиловлалди олмади. Оқиллик қилиб иллатга эргашди. Иллат эса жиноятга етаклади. Жиноят қисматини зулматга айлантирди.

Ичкиликбозлик

оқибатида бир бегуноҳ инсоннинг умр шами сўнди

Эркин ЭШОНБОБОВ,
Қашқадарё вилояти прокуратураси
бўлим катта прокурори
Норбўта ҲОЗИЕВ, журналист

Х аёт гўзал, яшаш завқли. Бу иқдорлар инсон томонидан англаб этилган олий ҳақиқат саналади. Лекин, инсонга инъом этилган бебаҳо ҳаёт ҳам бировга вафо қилади, бировга эса йўқ.

2009 йилнинг 22 сентябри Шаҳрисабз туманининг Қақар қишлоғида яшовчи Нурмат Турдиев ҳаётининг сўнгги куни бўлиб қолди. У ўша куни кеч соат 20.30 ларда спиртли ичимлик ичиб олган ҳамқишлоғи Ўткир Қуватов билан қишлоқдаги савдо дўкони олдида ўзаро жанжаллашиб қолди. Бир-бирларини оғизга олиб бўлмайдиган сўзлар билан ҳақорат қилишди. Ҳамқишлоқлари уларни ажратиб қўйиб, Н.Турдиевни уйига жўнатиб юборишди.

Ў.Қуватов ўзининг бошқарувидеги "Дамас" русумли автомобиласида Қақар қишлоғи ҳудудидан ўтувчи "Чоршанбе-Қамар" катта асфальт йўлида кетаётганда йўл четидан уйи томон бораётган Н.Турдиевни кўриб қолади. Айни шу пайтда, унинг қабибидан қандай ўй-кечинмалар ўтган, буниси қоронғу, аммо нима бўлганда ҳам у тўсатдан машина рулини ҳамқишлоғи томон бурлади. Бу етмагандек, ерга йиқилган Турдиевга ёрдамга етиб келган М.Сайфуллаев ва С.Ҳамроевларнинг ҳам устига машина ҳайдаб, уларни қоқишга мажбур қилди. Сўнгра машина билан Турдиевнинг устидан яна икки марта бостириб ўтади. Судланувчи Ў.Қуватов суд терговидида дастлабки терговдаги берган кўрсатмаларини тасдиқламай, терговни чапгитишга уринади. Бироқ суд экспертиза хулосасидаги рад этиб бўлмас далиллар ҳамда гувоҳларнинг ҳаққоний кўрсатмалари олдида бош эгиб, айбига иқдор бўлишдан ўзга чора тополмайди.

Ў.Қуватовга нисбатан жазо тайинлашда ўта шафқатсизлик билан мастлик ҳолатида жиноят содир қилганлигини жазони оғирлаштирувчи ҳолат сифатида эътироф қилиб, ЖКнинг 97-моддаси 2-қисмининг "д" ва "ж" бандлари билан унга нисбатан 17 йил озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланди.

Жиноят иши материалларини ўрганиб ва

қотилликнинг туб сабаблари ҳақида мушоҳада юришиб, Н.Турдиевнинг умрига зомин бўлинганлиги — бу биргина Турдиевлар оиласининг фожиясимикан, деб ўйга толади киши. Ахир, бу бутун бир қишлоқнинг фожияси эмасми? "Табиат инсонни дунёга келтирган бўлса, жамият уни тарбиялайди ва вояга етказди", деган эди В.Г.Белинский. Ахир, жиноят ҳеч бир сабабсиз, ўз-ўзидан рўй бермайди-ку! Ўткирнинг бу қадар ваҳшинлигига, юзтабан кетишига нима сабаб бўлди? Ойла муҳитми? Ёмон тарбиями ёки ичкиликми? У нега маст ҳолда машина бошқариб юрибди? Туман ИПХ ходимлари бундан беҳабарми? Ахир, у жиноят ишлари бўйича Шаҳрисабз туман судининг 2006 йил 28 сентябрдаги ажримига қўра ЖКнинг 266-моддаси 1-қисми билан айбонлиб, айбаш ҳақидаги жиноят иши ярашув асосида тугатилган эди-ку! Нега унинг кейинги ҳаракатлари назоратга олинмади?

Ўз қобилимизга ўралаиб, сен менга тегма, мен сенга, қабилади иш тутишимиз оқибатида бир инсонни ҳаёт шами сўниб, гуддек оиласи ҳазон бўлди. Ахир, Нурмат лоқайлик, инсон тақдирини бефарқ қарашнинг қўрбони бўлмади, деб ким қаролат бера олади. Ўткир ҳам Нурмат ўсан, улайган ўша қишлоқ муҳитида тарбияланган. У қачондан бошлаб одамийлик қиёфасини йўқотишга улгурди? Наҳотки, ота-онаси, қариндош-уруғлари, қолаверса, Шаҳрисабз тумани Кўчи қишлоқ фуқаролар йиғини раҳбарлари, уласт-ка-профилактика инспекторини унинг қадам олиши, юриш-туришидан беҳабар бўлишса? Шаҳрисабз туманининг Қақар қишлоғида ўз берган қотиллик ҳар биримиз учун аччиқ сабоқ бўлиши керак. Токи бошқа биров ҳеч қачон бундай ёвузлик ва қаҳоқат қўрбони бўлмасин.

4 миллионлик "иш"

Ислом ШЕРОВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг
Самарқанд вилоят бошқармаси
суриштирув бўлими бошлиғи
Садриддин НАБИЕВ,
журналист

Тадбиркорликка бел боғлаган Нурбек Қосимов "Самарқанд-Техрон" масъулияти чекланган жамияти ташкил қилиб, уни Самарқанд туман ҳокимиятидан рўйхатдан ўтказди. Корхона гишт ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Гишт цехлари Самарқанд тумани Янгиравот қишлоғида жойлашган бўлиб, цехни ишга тушириш учун тадбиркорлар бир қатор давлат корхоналаридан рухсатнома олишлари керак эди. Шу сабабли Нурбек Қосимов бирин-кетин давлат корхоналарига учрашиб, улардан рухсат ола бошлади. Навбат электр тармоқлари корхонасига келди. "Самарқанд-Техрон" МЧЖ раҳбарлари 2009 йилнинг февраль ойи бошларида Самарқанд туман "Дўстлик" электр тармоқлари корхонасига боришди. Электр тармоқлари корхонаси бош муҳандиси Акрам Ризаевга учрашиб, унга гишт цехи очилиш учун техник шарт беришни сўрашди.

— Гишт цехи учун трансформаторларни, симёчларни ўзларингиз қўясизлар, — деди бош муҳандис. — Цех жойлашган ҳудудда иккита трансформатор бор, ўша трансформаторларга улашиш мумкин. Аммо мен хоҳласам улашишга рухсат бераман, хоҳламасам йўқ.

Бош муҳандиснинг мақсадини тушулмаган гишт цехи раҳбарлари анча вақт ундан рухсат олишолмай овора бўлишди. Ниҳоят, у "ёрилди".

— Трансформаторга улашишга рухсат бераман, лекин бунга ўзига яраша сарф-харажати бор. Мен раҳбариятни кўндиришим

учун 5.000.000 сўм берасиз, — деди Акрам Ризаев.

— Кечирасиз, ҳали корхонамизни ишга туширганимиз йўқ. Уни очилиш учун ҳам анча-мунча пул сарфлаганимиз. Сизга бунча пулни топиб беролмаймиз, — деди Нурбек Қосимов.

Бош муҳандис эса, "Унда ўзларинг биласизлар", дегандек елка қисиб қўйди. Шундан сўнг Нурбек Қосимов яна Акрам Ризаевнинг розилигини олиш учун унинг ёнига 4-5 маротаба келди.

— Майли, сизлар учун 4 миллионга розиман, аммо бундан бир сўм ҳам кам бўлмайди, — деди у қатъий.

Бунча катта пулни топиб беришга қўзи етмаган гишт цехи раҳбарлари ушбу ҳолат ҳақида МХХ вилоят бошқармасига ариз қилишди.

Келишилган кун Нурбек ва Ботир Қосимовлар Самарқанд туман "Дўстлик" электр тармоқлари корхонасига келишди.

— Акрам ака, мана сиз айтган пуллар, фақат ярмини доллар ҳисобиде олиб келдик, — дейишди.

— Мен доллар олмайман, сўмга алмаштириб келинглар, —

деди бош муҳандис.

— Энди шундай бўлиб қолди, вақтимиз тигизлиги учун долларларни пулга алмаштириш керак. Йўқ деманг энди.

— Майли, унда долларни ҳам пул солиingan халтага солинглар.

— Санаб олмайсизми?

— Сизларга ишонаман. Ўзларингиз санаган бўлсаларингиз бўлди.

Шундан сўнг МЧЖ раҳбарлари пул солиingan халтани Акрам Ризаевга топшириб, ўзлари хонани тарк этишди. У ўз хонасида 2.100.000 сўм пул ва 1000 АҚШ долларини олиб бўлгандай ҳамки, қутилмагандай "ташириб буюрган" МХХ ходимлари бош муҳандиснинг кайфиятини бир пул қилди.

Суд бош муҳандис Акрам Ризаевни 11 йил муддатга озодликдан маҳрум этди. Шунингдек, у 3 йилга моддий жавобгарлик ва мансабдорлик лавозимларида ишлаш ҳуқуқидан ҳам маҳрум этилди.

Нафс йўлида адашган мансабдор бир кунда бор обрўсидан, ишидан, озодлигидан айрилди, эл-юрт олдида боши эгилди. Унинг сўнгги пушаймони ўзига душман бўлди ҳолос.

Ичкиликнинг касри

Абдулхамид КОМИЛОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси бўлими бошлиғи

Элёр (исм-фамилиялар ўзгартиб берилмоқда) институтга ки-ролмаган, қишлоғига қайтиб кетишни истамади. Бунгача ҳам уч йил пойтахтдаги коллеж таҳсилини кўрган, аллақачон шаҳар "жавосини" олиб улгурган йигитча келаси йилги кириш имтихонларига қадар Тошкентда қолишга қарор қилди. Устачилик билан шуғулланадиган танишларига қўшилиб, пул топишга киришган Элёрга ота-онаси ҳам эътироз билдирмади. Қишлоқ йигити эмасми, меҳнатдан қочмади, ҳунар ўргана бошлади. Аммо қутилмаган бир воқеа сабаб барчаси чаппасига айланиб кетди. Элёр оғир жиноятга қўл уриб қўйди.

Козим ака уйда ёлғиз яшар эди. Унинг ижарага қўйишдан хабар топган Элёр Мирзо Улугбек тумани Афғон кўчасидаги уйни топиб борди. Козим аканинг феъли бироз оғирроқ бўлса-да, пешона тер орқасидан кун қўраётган Элёр каби йигитларнинг кўксидан итармасди. Арзимаган пул эвазига ҳам ижарага қўйиб, йигитлар билан келишиб кетаверадиган одам эди. Хўласа, Элёр ҳам унинг чоғроққина ҳовлисида ижарада тура бошлади.

Козим ака ичкиликка ружۇ қўйган, ана шу одатини деб ҳаётда кўп нарсани бой берган одамлардан бири эди. Кўпинча бир ой кутган нафақа пулини икки-уч кунда ичиб қўйиб, ижарада турган йигитлардан бўлар бўлмасга пул талаб қилиб қоларди.

Баҳор кунларининг бирда, анжиркоғ, ўтган йилнинг 1 апрелида ишдан чарчаб келаётган Элёр уй эгаси Козим акани маст ҳолатда, дарвоза олдида учратди. Уй эгасининг кайфияти ёмон эмаслигини кўрган Элёр узрини айтиб олишга шошилди:

— Козим ака, бугунам иш чиқмади. Эртага ижара пулини қаердан бўлсаям етказаман. Яна бир кун муҳлат беринг.

— Яхши, фақат эртадан қолмасин.

Сўнг иккови уёқ-бўёқдан гаплашиб ўтиришди. Кейин Элёр "энди мен дам оламан" дея ижарачилар учун ажратилган хонага кириб кетди.

Бир муддат узала тушиб ётган Элёрнинг кўзи илинган экан, хонага кириб келган Козим аканинг бақир-чақирдан уйғониб кетди. Нимадир уй эгасининг кайфиятини бузган шекилли, у аламини Элёрдан ола бошлади. У ҳозирок ижара пулини бермаса, кўчага ҳайдашини айтиб, йигитчани сўка бошлади.

Элёр бунақа муомалага биринчи марта дуч келмагани боис, шошиб қолмади. "Хўп амаки, хўп амаки" деб уни тинчлантирмоқчи бўлди. Аммо бу усули иш бермади, уй эгаси баттар авжига чиқди. Ижарачиларини "мелисага бервораман" деб кўрқитишни хўш кўрадиган Козим амаки телефонга ёпишди. Жаҳли чиқа бошлаган Элёр телефон симини шартта узиб ташлагач, ҳассасини сермаб, йигитни уйдан қўшиб чиқишга чоғланди.

Буни маст одамнинг шунчаки дағдағаси деб ўйлаган Элёр юзи аралаш тушган ҳасса зарбидан кейин тушундики, аҳвол жиддий. Кекса, бунинг устига ногирон одамга қўл кўтаришга чоғланди-ю ўзини босди. Индамай кўчага чиқиб кетди.

Бироз кўча айланиб юрган Элёр уй эгасининг ҳақоратларини ҳазм қилилмади. Дуч келган кафега кириб бир шиша ароқ сотиб олди. Гўёки, алами шу билан босилдигандай, уни ичиб тугатди. Фирт маст аҳволда кўчага чиққан Элёр қаёққа борарини билмай боши қотди. Сўнг миясига келган машъум ўй уни бояғи ҳайдаб чиқарилган ижара уй томон бошлади.

Ичкилик кимларни йўлдан урмаган? Унинг касрига кимлар қолмаган? Бу сафар ҳам шундай бўлди. Элёр қандай қилиб девор ошиб ҳовлига тушди, қандай қилиб ошхонадан пичоқ олиб Козим амакининг хонасига кириб борди, ўзи ҳам тушунолмади. Қандайдир ёвуз куч уни ўзига бўйсундириб олгандай эди, гўё.

У эсини йиғиб олганида шу уйда яшовчи бошқа бир ижарачи йигит унга "Нима қилиб қўйдинг, ахир уни ўлдириб қўйибсан-ку" дея бақираётган эди.

— Агар милиция чақирсанг, сеням сўяман! — деди у.

— Яхши, яхши. Ҳеч кимни чақирмайман, фақат пичоқни ташла, Элёр.

— Мени бирон жойга яшир. Эртага Қашқадарёга кетаман... Йўқ, мени барибир топиб олишадди. Энди нима қиламан!

У айтгандай бўлди. Мастлик оқибатида қотилликка қўл урган Элёр Эрназаров эртасигаёқ ҳуқуқ-тартибот органи ходимлари томонидан ушланди.

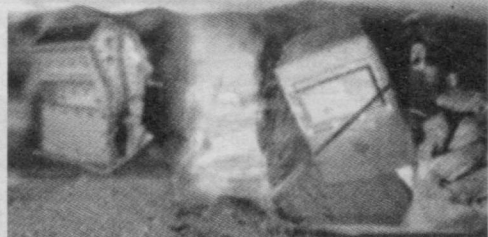
Суд ҳукми билан у қилмишига яраша жазосини олди.

Хўласа тарзида шунга айтиш мумкинки, маҳалла-қўй, қўни-қўшниларнинг лоқайдлиги, мутасаддиларнинг бепарволиги бир йигитнинг қотилликка қўл уришига, яна бир инсоннинг жиноят қурбонига айланишига сабабчи бўлди. Атрофимиздаги инсонлар тақдирига бефарқ бўлмайлик.

Олтин ишлаб чиқарувчи

"тегирмон"

Улугбек САФОВЕВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг Шофиркон
туман бўлими инспектори
Моҳира ШАКАРОВА, журналист

Изданиш, янгиликка интилиш хислатлари ҳамма замонларда ҳам олқишланган, мактовга сазовор бўлган. Инчунин бу кашфиёт яхшилик йўлида эзгуликка хизмат қилса янада мақсадла мувофиқдир.

Шофирконлик йигит олтин ишлаб чиқарадиган тегирмон иxtири қилибди. ("Олтин, наҳотки!..", "Тилани айтаяписизми?" деган фикрлар ҳаёлингиздан ўтиши табиий).

Ахтам Наимов ақли йигит эканлигини ҳамқишлоқлари яхши билишди. Ун тегирмонини кўм тегирмонга айлантириб, кундан-кунга оёқ олиши ўзгарган бу йигит давраларда анча кўзга ташланиб қолди.

Тезроқ бойиб кетиш мақсадида қинғир йўл билан бўлса-да яширин цех фаолиятини йўлга қўйгач, "Зарфшон-Нюмонд" олтин ишлаб чиқариш қўшма корхонаси атрофидаги қишлоқлардан олтин қоришмаларни қўшларни ташиб келтириб, олтин кукуни ола бошлади.

Авалло ғайриқонуний тарзда кўм зарраларини ювиб, унга ишлов берувчи 19 миллион сўмлик иккита махсус ускуна сотиб олди. Элак, сув солинадиган бочкалар, керакли жихозларни тайёрлаб иш бошлади. Олтин кукуни олиш осон иш эмас. Энди қўлбола ускуналарни ишлатиш учун электр энергияси керак

эди. Ахтам узоқ ўйлаб ўтирмади. Ҳеч қандай рухсатсиз, қонунга хилоф тарзда электр тармоғига улашиб, "туя кўрдингми, йўқ" қабилида ишлай бошлади.

Яширин цех, яширин фаолият, яширин даромад...

Ойни этак билан ёпиб бўлармиди... Кўп ўтмай 24 миллион 916 минг 680 сўмлик давлат манфаатларига зарар етказиши мумкин бўлган цех фаолияти ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан тўхтатилди. Жиноятчи қилмишига яраша жазога тортилди. Аммо масаланинг бошқа жиҳати ҳам бор. А.Наимов не-не машаққатлар билан ташиб келтирган, уни суднинг қора курсисига етаклаган олтин қоришмалар тозаланмаган кўм таркибиде инсон соғлиги, ҳаётига таҳдид солуви, генофондини мажруҳ қилувчи уран моддаси борлигини "қорча-лон" йигит, ундан олтин кукуни сотиб олиш ил-инида юртан мижозлар билишармикан?

Инсон бойишга ружۇ қўйиб, нафсининг қўлига айлангани сайин маънан майдаллашиб бораверар экан. Уран моддаси билан заҳарланган бўлгуси авлоднинг ҳужуси кичирайиб, анамалотик нуқсонлар билан дунёга келишини ўйлаганда-чи!!

"Башорат"га тушган "ҳашорат"

У сўнги дақиқагача ўзини ҳақ деб ҳисоблаётган эди. Суд ҳукмини ўқиганида қадди букилди, боши ҳам бўлди. "...етти йил муддатга озодликдан махрум этилсин". Агар ўша пулларни эгаларига таркатганида... Агар учдан икки қисмдан иборат улушига қаноат қилиб, мурасосозлик билан ишни юритаверганида... Аҳмадали акасининг кутуқларига учмай, солиқларни вақтида тўлаб борганида... Хўжатларни йўқ қилмасдан тегишчиларнинг қўлларига топширганида... "Ёшлик қилдинг, ёшлик қилдинг!" У ич-эттини ер, бироқ энди кеч эди. Айб ўзида, очоқатлиги бошига етди. Қўлида қанчадан-қанча мол-мулк бор эди-я! МЧЖнинг отасидан мерос 67 фоиз улушига ҳақдор, жамиятнинг раҳбари, аслида ишни истаганича кенгайтириш имконига эга эди ахир! Раҳматли отаси беш бармоғининг оғзинга солма, тикилиб қолсан, дегувчи эди. Ота насихатлари у қўлоғидан кириб, бунисидан чиқиб кетган экан.

Отаси Тўраҳўжа Обидов узоқ йиллар йўл қурилиши соҳасида ишлагани. Бешариқдаги асфалт-бетон заводида турли лавозимларда меҳнат қилган. 1994 йили Олтиариқ ва Бешариқдаги корхоналар негизда очик акциядорлик жамияти ташкил қилинди. Ишчи-ходимларга 200000 минг сўмдан акциялар чиқарилди. Акциядорлик жамияти МЧЖ — масъулияти чекланган жамиятга айлантирилганда ишчи-ходимлар 06 фоиздан 08 фоизгача улушга эга эдилар. 2006 йили МЧЖ улушдорларининг йиғилиши ўтказилди. Ишлаётган ва шундан бўшаб кетган 102 нафар ходимлар ўз улушларини корхонанинг ўша пайтдаги директори А. Муратов номига ўтказишга розилик билдиришди. Шу тариқа МЧЖнинг 67 фоизлик улуши Тўраҳўжа Обидовга, 30,8 фоизлик улуши А. Муратовга ўтди. Қолган улушлар эса уч киши ўртасида 0,8-0,6 фоиз миқдорда тақсимланди. 2007 йили Тўраҳўжа Обидов бевақф вафот этди. Унинг улуши нотариял тарзда расмийлаштирилиб, қўнуний меросхўр ўғли Шухратжоннинг ихтиёрига ўтди. Ўттиз ашар йигит соҳадига ишчи яхши билмасди. Қирқ беш ёшга қирган МЧЖ ҳуқуқшуноси Аҳмадали Умаровга ўзига ишонгандай ишонар, иш юриштиришнинг зиммасига юкляб қўйган эди. МЧЖни аслида ҳуқуқшунос бошқара бошлади. А. Муратовни қисти-бастига олди. У 2008 йили раҳбарлиқни топширди. Бироқ 30,8 фоизлик улушини топширишни истамади.

— Қўнунга кўра улушимни хоҳлаган одамимга сотишим мумкин, — дея гапни қалта қилди.

МЧЖ Бешариқ туманидаги коллеж қурилишида қатнашган эди. Қурувчилар иш ҳақларини олишолмай касабача уюшмалари вилоят кенгашига мурожаат этишди. Касабача уюшмалари кенгашининг ҳуқуқшуноси ушбу иш билан шуғуллана бошлади. Унинг талабига МЧЖ ҳуқуқшуноси А. Умаров расман жавоб қайтарди. Қурувчиларга иш ҳақлари

тўлана бошлаганини маълум қилди.

МЧЖнинг ишлаётган ва шундан бўшаган, лекин ҳақдор бўлган 92 нафар ходимлари номига "Саноатқурилишбанк" Фарғона минтақавий филиалида пластик картчакалар очилди. Уларга жами 61 миллион сўм иш ҳақини ўтказишди. Бироқ...

— "Башорат" МЧЖда таъминотчи бўлиб ишлаганман, — деди дастлабки терговда фуқаровий даъвогар А. Алиев. — Маошни нақд пул, шунингдек пластик картчка орқали олганмиз. Мен картчкамга ўтказилган 250 минг сўм иш ҳақимни тўлиқ олганман. 2008 йил октябрь-ноябрь ойларида картчкамга бир миллион беш юз минг сўм иш ҳақимни ўтказишган экан. Бундан беҳабарман. Картчкамдаги пулларимни кимлардир олишибди. Ушбу пулларимни ундириб беришингизни сўрайман...

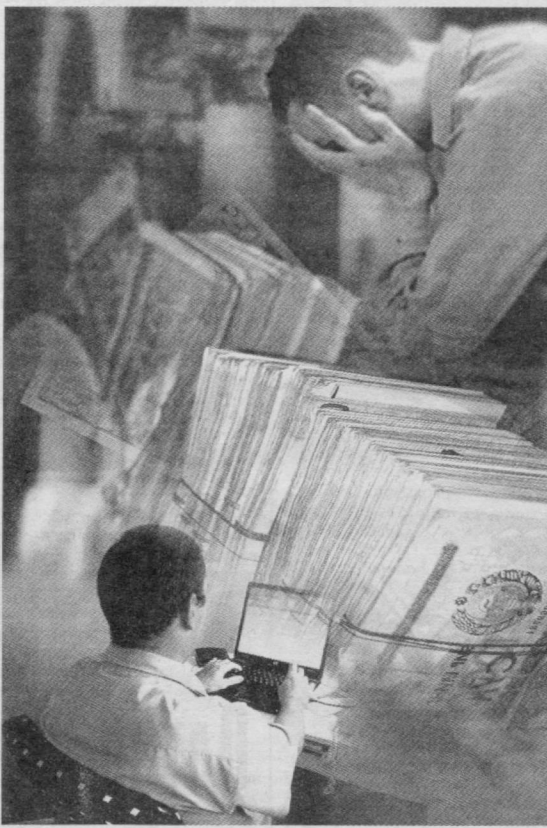
Тергов мобайнида аниқланишича, МЧЖ собиқ раҳбари Шухрат Обидов ва унинг ҳамтовоғи, ҳуқуқшунос Аҳмадали Умаровлар 49 нафар ишчи-хотимларнинг (ишлаётган ва шундан бўшаб кетган) картчакаларига ўтказилган 500 минг сўмдан тортиб, бир ярим миллион сўмгача жами 22 миллион сўмдан зиёд иш ҳақларини турли йўсинда ўзлаштириб юборишган. Пластик картчакаларни эгаларига бермай, автомобилларга ёнилги қўйиш шаҳобчаларидаги жиноий шериклари, таниш-билишлари орқали нақдлаштириб олишаверган. Гўё бензин харид қилганлари учун тўловга пластик картчакаларни тақдим қилишган. Бензин ўрнига муайян фоиз "хизмат ҳақи" авазига нақд пул олишган. Бу борада уларга Тошлоқ туманидаги АЕКШ раҳбари Муроджон Маматхонов, айниқса, фаол "ёрдм кўрсатган". У суд жараёнида дастлабки терговдаги каби "хизмат ҳақи" олиб турганини инкор этмайди, лекин неча фоизлигини "эслолмайди".

Шухрат Обидов ва Аҳмадали Умаров тап тортмай ишчи-хотимларнинг пластик картчакаларидаги иш ҳақларини "ечиб олиб" ўз эҳтиёжларига ишлатишаверди. Уларнинг иштахалари тобора қарнай бўлиб бормоқда эди. Бироқ улушдорлардан бири — А. Муратов йирик режаларини рўёбга чиқаришга ҳалақит бераётганди. Уни йўлдан олиб ташлаш режасини тузишди. 2008 йили МЧЖни қайта рўйхатдан ўтказиш ҳаракатида тушилиши. Улушдорларнинг йиғилиши ўтказилгани, йиғилишда А. Муратовга тегишли 30,8 фоиз улуш ва яна уч нафар улушдорларга тегишли 2 фоиздан зиёд улуш Шухрат Обидов ихтиёрига ўтгани, шу тариқа МЧЖ раҳбари 100 фоиз улушга эга бўлгани тўғрисида қалбаки хўжатларни тайёрлашди. Олтиариқ туман ҳокимлигида МЧЖга киритилган ўзгаришларни қайд эттиришга муваффақ бўлишди.

— 1997 йилдан "Башорат" йўл қурилиш жамиятида турли лавозимларда ишлаганман, — деди фуқаровий даъвогар А. Муратов — 2003 йилдан 2008 йил июл ойигача директор бўлиб ишлаганман. 1998 йили

МЧЖ таъсисчилари 107 кишидан иборат эди. 2006 йили жамият кузатув кенгашининг умумий йиғилиши бўлди. Улушдорларнинг ҳаммаси қатнашди. Жамият Низомини қайта қабул қилиш, таъсисчилар сонини қўнунга мувофиқ қисқартириш масаласи қўрилди. Корхонада узоқ йиллар ишлаб келаётганимни ҳисобга олиб, таъсисчилар улушининг 30,8 фоизини менга ўтказишди. 2009 йил февраль ойида кузатув кенгашининг йиғилишига етиб бордим. Марҳум Т. Обидовнинг ўғли Ш. Обидов

ўзаро жиноий тил бириктириб, "Башорат" йўл қурилиш МЧЖси қайта ташкил қилинган ва қайта рўйхатдан ўтгани тўғрисида қалбаки хўжатларни тайёрлашган. Унга кўра Шухрат Обидов МЧЖнинг мутлақ улушдорига айланган. Бироқ А. Муратов ва бошқа ходимлар арз шикоят қила бошлаганларидан кейин жиноий гуруҳ мол-мулкни турли йўсинда ўзлаштириш ҳаракатида тушади. Қалчуғай қишлоғида салкам тўққиз юз эллик миллион сўмлик асфалт-бетон цехини Шухрат Обидов жино-

30,8 фоиз улушдан воз кечишимни талаб қилди. Раҳматли отаси Тўраҳўжа мендан олган қарзларини тўласа, воз кечишимни, акс ҳолда улушимни исталган одамга сотиш ҳуқуқига эгаллигини айтдим. Шухрат ва унинг шериги Аҳмадали, бошқаларга улушимни сотиб олишни тақдир қилдим. Улар жавоб беришмади. Шундан сўнг ўз улушимни қарздор бўлиб қолган корхона "Фарғона нашидаси" раҳбари А. Мусаевга 500 миллион сўмга сотиб, нотариял тасдиқлатиб олдим. А. Мусаев расмий хат билан МЧЖ раҳбарларига мурожаат этиб, ўзини 30,8 фоиз улуш эгаси сифатида кузатув кенгашига киритишни сўраб мурожаат қилибди. Бунга 2008 йил 16 декабрь кунини МЧЖ қайта рўйхатдан ўтказилгани, янги Низомда Ш. Обидовдан бошқа ҳеч кимнинг улуши йўқлиги ҳақида жавоб олибди. Бироқ туман ҳокимлигидан "Башорат" МЧЖ қайта рўйхатдан ўтказилмагани тўғрисида хат олибди. Хуллас, ушбу хўжатлар бўйича туман прокуратурасига мурожаат қилдим.

Шухрат Обидов бош ҳисобчи Камолдин Юнусов ва ҳуқуқшунос Аҳмадали Умаровлар

билан ўзининг талаб қилди. Раҳматли отаси Тўраҳўжа мендан олган қарзларини тўласа, воз кечишимни, акс ҳолда улушимни исталган одамга сотиш ҳуқуқига эгаллигини айтдим. Шухрат ва унинг шериги Аҳмадали, бошқаларга улушимни сотиб олишни тақдир қилдим. Улар жавоб беришмади. Шундан сўнг ўз улушимни қарздор бўлиб қолган корхона "Фарғона нашидаси" раҳбари А. Мусаевга 500 миллион сўмга сотиб, нотариял тасдиқлатиб олдим. А. Мусаев расмий хат билан МЧЖ раҳбарларига мурожаат этиб, ўзини 30,8 фоиз улуш эгаси сифатида кузатув кенгашига киритишни сўраб мурожаат қилибди. Бунга 2008 йил 16 декабрь кунини МЧЖ қайта рўйхатдан ўтказилгани, янги Низомда Ш. Обидовдан бошқа ҳеч кимнинг улуши йўқлиги ҳақида жавоб олибди. Бироқ туман ҳокимлигидан "Башорат" МЧЖ қайта рўйхатдан ўтказилмагани тўғрисида хат олибди. Хуллас, ушбу хўжатлар бўйича туман прокуратурасига мурожаат қилдим.

ий шериклари билан ўзининг укаси Шерзодага 6 миллион сўмга сотиб, МЧЖнинг жуда кўп миқдордаги 943 миллион сўм мол-мулкни талон-тарож қилишди. А. Муратов ва бошқа қўнуний улушдорларга жуда катта моддий зарар етказишди. Савдодан тушган 6 миллион сўмни банкдаги ҳисоб рақамига топширмасдан, ишчи ходимларга иш ҳақи сифатида тарқатишди.

Ш. Обидов, К. Юнусов ва А. Умаровлар жиноий қилмишларини давом эттиришиб, МЧЖга қарашли тикланиш баҳоси 42,8 миллион сўм бўлган "Иссиқхона" биноси ва ишхоналарини товар хом ашё ва кўнмас мулк биржаси Фарғона вилоят бўлимига қимматли савдосига бошлангич баҳосини 15 миллион сўм қилиб белгиланган ҳолда тақдим этишди. Иссиқхона "Фазо асп" хусусий корхонаси 19 миллион сўмга сотиб олади. Натижада МЧЖ улушдорларига 23,8 миллион сўмлик жуда кўп миқдордаги моддий зарар етказилди.

Хўжатларни сохталаштиришнинг ҳадисини олган раҳбар, бош ҳисобчи ва ҳуқуқшунос тап тортмасдан банк би-

Миржамол САДИКОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси
АМИБ терговчиси

лан тузилган шартномага ҳам сохта ёзувлар киритишди. 2008 йил декабрь ойида Ш. Обидов "Саноатқурилишбанк" Фарғона минтақавий бўлими бошқарувчисига мурожаат этиб, тендерда қатнашиш учун ҳисоб рақамиди маблағ бўлиши зарурлиги, бир неча кун ичида 150 миллион сўм кредитни расмийлаштириб, ҳисоб рақамига ўтказиб беришни сўрайди. 2008 йил 18 декабрь кунини банк ва миқдор ўртасида 219-сонли кредит шартномаси тузилади. Ш. Обидов жиноий шериклари К. Юнусов ва А. Умаровлар билан ушбу шартномага қўшимча 4.1.4 ва 4.1.5 бандларини киритишди. Қалбакилаштирилган шартномага кўра банк 2008 йил 25 декабрь кунигача ҳисоб рақамига кредит маблағини тўлиқ ўтказиб бермасе, МЧЖга 1,5 миллиард сўм тўлашни "зиммасига олади". Банк кредитни қисмларга бўлиб ўтказгани учун МЧЖ "шунқорлари" ҳўжалик судига 1,5 миллиард сўмни ундириб беришни сўраб, даъво аризаси киритишди. Табиийки, файрқонуний даъволари рад этилди. Бироқ банкқа зиён етказишди.

МЧЖнинг раҳбарлари солиқ идорасининг расмий хатини назар-писанд қилмасдан бир йиллик ҳисоботларни тақдим этишмади. Фақат 2009 йил олти ойлик ҳисоботи бериш билан чекланишди. Буни гўё МЧЖ 2008 йил декабрь ойида қайта рўйхатдан ўтгани билан ниқоблашмоқчи бўлишди. Аслида қайта рўйхатдан ўтказилмаган МЧЖ раҳбарлари жуда кўп миқдордаги солиқларни тўлашдан бош тортиб келаётганди. Ш. Обидов ва шериклари расмий идора хатини ҳам писанд қилишмади. Солиқ ва бошқа идораларнинг ходимлари тўлашдан қарздорларни тақдим этишмай, йўқ қилиб юборишди. 2008 йил мобайнида 685,6 миллион сўм миқдорда солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлашди. Терговда шунингдек, Ш. Обидов, К. Юнусов ва А. Обидовлар салкам икки юз миллион сўмлик муддатли ўтган дебитор қарздорлиқни ундириш чораларини қўйишмай, ишчи ходимларга 42,2 миллион сўм иш ҳақларини тўламай қелишгани аниқланди.

Суд жараёнида пластик картчакалардаги пул маблағларини нақдлаштириб берган Тошлоқ АЕКШ раҳбари М. Маматхонов айбига тўлиқ иқдор бўлди. "Башорат" йўл қурилиш МЧЖ раҳбари Ш. Обидов, бош ҳисобчиси К. Юнусов ва ҳуқуқшуноси А. Умаров эса айбларига иқдор бўлишмади. Хўжатли далиллар, фуқаровий даъвогар ва гувоҳларнинг кўрсатмалари воситасида суд ҳар бир ҳолат бўйича жиноий қилмишларини муфассал қўриб чиқди. М. Маматхонов Олий Мажлис Сенатининг Амнистия тўғрисидаги қарори асосида жазодан озод этилди. Учала шовқонлар эса қилмишларидан тегишли хулоса чиқариб, ҳалол йўлга киришлари учун етарли муддатларга озодликдан махрум этилдилар.

Демократик ислоҳотлар пойдевори

Алимардон АҲМАДОВ,
СВОЖДЛҚҚ Департаменти Қизилтепа
туман бўлими суриштирувчиси

Мамлакатимиз ҳукукуий ае-
мократик фуқаролик жами-
ятини қуришни ўз олинга
мақсад қилиб қўйган экан,
бунинг давлат ва жамият
ҳаётининг ҳукукуий пойдево-
рини қурмасдан имкони
йўқдир. Бошқача қилиб айт-
ганда, ҳар бир давлат ўз ол-
дига қўйган мақсадларга
эришишни ўз қонунчилиги-
ни мукаммаллаштириш ва
замонавий талабларга мос
равишда олиб боришдан
бошлаши лозим бўлади.

ни қабул қилиб, муҳим ҳисса қўши". Дарҳақиқат, қабул қилинган қонунлар жамиятнинг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий ҳаётида жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, уларнинг сифати ҳам талаб даражасига жавоб беради. Жумладан, 2009 йилнинг 22 декабридан кучга кирган "Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 329-моддасига ўзгартиш киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни юқоридagi қонунларнинг бирidir.

Маъмур Қонунини қабул қилишдан қўзғатилган асосий мақсад ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, жумладан прокуратура, ички ишлар вазирлиги, миллий хавфсизлик хизмати идоралари тизимидаги вазирлиқ ва тергов органлари томонидан судга қадар иш юритиш босқичида мўҳим институт ҳисобланган жиноят иши қўзғатилуғига қадар жиноятлар тўғрисида аризалар, хабарлар ва бошқа маълумотларни ҳал этиш билан боғлиқ жиноят-процессуал кодексидаги муддатларга аниқлик кiritишдан иборат эканлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекси-нинг 321-моддасида суриштирувчи, терговчи, прокурор ва суд жиноят содир этилганлиги тўғрисидаги сабаб ва асослар мавжуд бўлган барча ҳолларда жиноят ишини қўзғатиш шарт эканлиги белгилан-

қўйилган. Бундан ташқари, ушбу Колексинг 322-328-моддаларида жиноят ишини қўзғатиш шартлари ва механизми билан боғлиқ нормалар ўз аксини топган. Хусусан, Колексинг 322-моддасига мувофиқ жиноят ишини қўзғатиш учун қўйидаги сабаблар асос бўлиб хизмат қилиши мумкин, яъни шахсининг арзилари; қорхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирдашмалари ва мансабдор шахслар берган хабарлар; оммавий ахборот воситалари берган хабарлар; жиноят содир этилганлигини қўрсатувчи маълумотлар ва ишларни суриштирув органи, суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки суднинг бевосита ўзи аниқлаши; айбinni бўйнига олиш ҳақидаги арз жиноят ишини қўзғатиш учун сабаб бўлади. Муқтасар айтганда, қўзғатқўрларни далил-исботлар билан тақдирда ва етарлича асосли бўлмонлар бўлганига жиноят ишини қўзғатишга айл қўйилади.

"Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 329-моддасига ўзгаришти киритиш тўғрисида"ги Қонун қабул қилин-
гунга қадар ЖПҚнинг 329-модда-
си биринчи қисмига мувофиқ,
жиноятга оид аризалар, хабарлар
ва бошқа маълумотлар рўйхатга
олиниши ва дарҳол ёқи уч сутка-
дан кечиктирмасдан, агар жиноят
ишлари қўзғатиш учун сабаб қону-
нийлигини ва асослар етарли экан-

лигини бевосита ёки суриштирув органлари ёрдамида текшириш зарурати бўлган тақдирда ўн суткадан кечиктирмасдан кўриб чиқилиши белгиланган эди.

Аммо ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолияти билан боғлиқ амалиётда тўпланган тажриба ЖПКнинг 329-моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни тақозо этди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси томонидан маъзур масала юзасидан амалга оширилган таҳқиқлар натижасида 2008 йил давомида прокуратура ва ички ишлар органлари томонидан кўриштилган 115 миңга яқинота оид аризалар, хабарлар ёки бошқа маълумотлардан 5,4 миңгитаси (4,8 фоиз) қонун билан белгиланган ўн кунлик муддатни бузган ҳолда ҳал қилинганлиги аниқланган. Терговолди текширувида муддатларнинг бузилишига кўп ҳаҷмили, масалан, ҳодиса жойини кўздан кечириш, узоқ ҳудудларда яшайдиган шахслардан тушунтириш олиш, комплекс ва комиссиясод экспертизалар, ҳужжатли тафтиш ўтказиш ҳолатлари сабаб бўлаётганлиги аниқланган. Терговолди текширув муддатининг бузилишидаги муҳим сабаблардан бири кўп муддат талаб қилидиган экспертизалар бўлиб, аксарият ҳолларда, яъни 4,3 миңга ёки 80 фоиз материаллар юзасидан бир ойлик муддатни талаб қилидиган суд экспертизалари (гистология, буюмиҳи текширувлари) ўтказишга тўғри келган.

Шунингдек, терговолди текширув муддатининг қисқалиги ҳамда ЖПКда муддатни узайтиришининг қонуний механизми йўқлиги жиноятга оид ариза ва баҳарлар бўйича асосси ва баърақат қарорлар қабул қилинишига сабаб бўлаётган эди. Амалиётдаги жиноятга оид ариза, баҳарлар ёки бошқа маълумотларни муддатда ҳал этмаслик билан боғлиқ қонунбузарликларнинг олдини олиш учун ЖПК 329-мод.

дасининг янги тахрирда баён эти-
лиши маъбул ва ҳолисликни таъ-
минлашга қаратилган, жиноятчи-
ликнинг олдини олишдаги яна бир
қadam эканлигини кўрсатди.

Юқоридаги қонунга биноан Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 329-моддасига ўзгартириш киритилди, жиноятга оид аризалар, хабарларни ёки маълумотларни қўриб чиқишнинг ўн кунилик муддатидан воз кечилди, бундан бўён жиноятга оид ариза, хабар ёки бошқа маълумотлар дарҳол, ўн кунилик муддатда ёки алоҳида ҳолларда прокурор томонидан бир ойгача ўзгайрилиди деб мустаҳкамланди.

Конунга мувофиқ янги таҳрирда баён этилган ЖПКнинг 329-моддаси янги учинчи қисм билан ўзгартирилиб, унга кўра суриштирув ёки тергов амалиётида алоҳида ҳолларда, яъни терговга қадар текширув мuddати куйидаги ҳолатларда бири мавжуд бўлган тақдирда:

ўтказиш учун кўп вақт талаб қиладиган экспертиза, хизмат текшируви, ҳужжатли тафтиш ёки бошқа текширув тайинланган бўлса;

олис жойларда бўлган ёки ча-
қирувга биноан ҳозир бўлишдан
бўйин товлаётган шахслардан ту-
шунтиришлар талаб қилиб олиш
зарур бўлса;

янги ҳолатлар аниқланиб, уларни қўшимча тарзда текширмасдан туриб қарор қабул қилишнинг имкони бўлмаса суриштирувчи ёки терговчининг асослангилган қарорига кўра прокурор томонидан бир ойгача узайтирилиши мумкин.

Хулоса ўрнида шунى айтиш мумкинكى, маъзур Қонуннинг қабул қилинганлиги суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш билан бир-галикда, нафақат судлов ва тергов ишлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятининг такомиллашувиغا, балки фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари йўлида ҳам хизмат қилиши тайин.

[illegible]

"Aktiv Broker" ДК биржа савдоларига таклиф этади

2010 йил 26 апрелда "Республика қўчмас мулк биржаси" АЖнинг биржа савдоларига чиқарилаётган давлат қорхоналари, объектлари (улуш, мол-мулклари) рўйхати					
№	Мулкнинг номи	Балас сакловчининг номи ва манзили	Манзили	Давлат активининг қисқача тавсифи	Мулкнинг бошланғич нарси (сўм)
1	Янгиарик тумани 12-сонли "Қонит" болалар босчаси (Асосий шарт: Фаолият турини саклаш)	Янгиарик туман молия бўлими	Хоразм вилояти, Янгиарик тумани, Оқунобобос кишлоғи.	Бино 1962 йилда ишга туширилган, эгалиб турган ер майdonи 1120,0 кв.м., бино ва ишоотлар майdonи 455,6 кв.м. Боғча бинос фондamenti бетон, деворлари лойдан, оҳак сувоғи, поллари тахтали, ойна ва эшиклари ёғочдан.	36 755 000
2	Шовот тумани 28-сонли болалар босчаси (Асосий шарт: Фаолият турини саклаш)	Шовот туман молия бўлими	Хоразм вилояти, Шовот тумани, Қиёт кишлоғи.	Бино 1968 йилда ишга туширилган, эгалиб турган ер майdonи 4087,0 кв.м., бино ва ишоотлар майdonи 1186,8 кв.м. Боғча бинос фондamenti қуйма бетон, деворлари лойдан, поллари тахтали, том қопламаси шифер. 1-сонли бостирма қурилиш пойдевори пишк, гишдан, устулар ёғоч, томи шифер.	65 104 000
3	Янгиарик тумани 28-сонли "Лочин" болалар босчаси (Асосий шарт: Фаолият турини саклаш)	Янгиарик туман молия бўлими	Хоразм вилояти, Янгиарик тумани, Таган кишлоғи.	Бино 1963 йилда ишга туширилган, эгалиб турган ер майdonи 453,0 кв.м., бино ва ишоотлар майdonи 446,88 кв.м. Боғча бинос фондamenti пишган гишдан, деворлари хом гишдан, поллари тахтали, ойна ва эшиклари ёғочдан, том қопламаси шифер.	23 170 000
4	Хива тумани 7-сонли "Қамалак" болалар босчаси (Асосий шарт: Фаолият турини саклаш)	Хива туман молия бўлими	Хоразм вилояти, Хива тумани, Соёт кишлоғи.	Бино 1985 йилда ишга туширилган, эгалиб турган ер майdonи 6600,0 кв.м., бино ва ишоотлар майdonи 1072,7 кв.м. Боғча биноларининг томи шифердан, ойна ва эшиклари ёғочдан, поллари тахтали, деворлари хом гишдан.	69 145 000
5	Янгиарик тумани 18-сонли "Райхон" болалар босчаси (Асосий шарт: Фаолият турини саклаш)	Янгиарик туман молия бўлими	Хоразм вилояти, Янгиарик тумани, Каттабoғ кишлоғи.	Бино 1963 йилда ишга туширилган, эгалиб турган ер майdonи 2360,0 кв.м., бино ва ишоотлар майdonи 517,6 кв.м. Боғча биноларининг пойдевори бетон, деворлари лойдан, ойна ва эшиклари ёғочдан, поллари тахтали, томи шифердан.	41 350 800
2010 йил 26 апрелда "Тошкент шаҳар Муниципал биржа маркази" МЧЖнинг биржа савдоларига чиқарилаётган давлат қорхоналари, объектлари (улуш, мол-мулклари) рўйхати					
1	Умумий майdonи 1459,56 кв.м.га тенг бўлган "Дукон"	ХК "Ғишт заводи" Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, Солиҳбoғ кучаси 33-й.	Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, Шимолӣ кучаси, 55-й.	Бино 1968 йилда ишга туширилган, умумий майdonи 1459,56 кв.м. Бино қўш қаватли уйнинг 1-чи қаватида жойлашган. Фондamenti бетондан, деворлари гишдан, поллари цементланган.	191 315 862

Қўшимча маълумотлар ва савдолар учун "Aktiv Broker" ДК мурожаат қилишнинг имконияти. Тел.: 233-27-19, 233-38-69, Email: aktiv_broker@mail.ru, www.gki.uz, gkltorg.uz
Манзил: Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10-й; ДМҚ Хоразм вилояти худудий бошқармаси тел. 8(3622) 26-16-55, 2631-55, ДМҚ Тошкент вило. худудий бошқармаси тел: 2592118

"Республика Кўчмас мулк биржаси" ЁАЖ Хоразм вилояти филиали бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

РКМБ Хоразм вилоят филиали ДМҚ Хоразм вилоят ҳудудий бошқармаси билан ҳамкорликда, аукцион савдосида мерос қилиб қолдириш шарти билан умрбод эгаллик қилиш учун қуйидаги ер май-онларини очиқ аукцион савдосини ташкил қил-ди:

1. Хива тумани "П.Махмуд шаҳарчаси" ҳудудига жойлашган, ҳар бирининг қозиси 400 кв.метр бўлган №2, 6, 7, 8, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 кв.метр майдонлиги. Ҳар бирининг бошлангич ҳақиси - 0.000 сўм. 2. Хива тумани "Говук-кул" посёлкаси кенгайиш қисми ҳудудига жойлашган, қозиси 400 кв.метр бўлган №7-ер майдони.

Аукцион савдоси 2010 йил 15 апрел кuni соат 11-00да бўлиб ўтди.

Юқоридagi ер майдонлари 2010 йил 15 апрелдаги очик аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, сотилмаган ер майдонларини сотиш юзасидан такрорий аукцион савдолари 2010 йил 22, 29 апрел, 06, 13, 20, 27 май, 03, 10, 17, 24 июн, 01, 08, 15, 22, 29 июл ва 05, 12, 19, 26 август куллари сотилгунга қадар бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз.

Аукцион савдолариди иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосига уйқун қолганда тўхтатилади. Аукцион савдолариди қатнашиши учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузилдиган закатал келишувга асосан, мулк бошланғич баҳосининг 100 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатал пулини, РКМБ ЁАЖ Хоразм вилояти филиалининг

МФО: 00580, ИНН: 200933850, АТИБ "Ипотека" банки "Тинчлик" филиалидаги 2010000700571452056 ҳисоб рақамига тўлашлари шарт. Юқоридаги ер майдонлари бўйича илгари "Биржа" газетасининг 06.03.2010 йилдаги №27(1130)-сонига баҳарномалар чоп этилган. Аукцион ўтказиладиган манзил: Хоразм вилояти Урганч шаҳри й.Бобожонов кўчаси, 23-уй. Тел 8(362)226-43-64 www.rkmb.uz Лицензия: DB 001000004.

ДИККАТ!

Республика Кўчас мулк биржаси ва унинг ҳудудий филиаллари бюджет ташкилотлари ҳамда давлат унитар корхоналари мол-мулкларининг оммавий савдоларини ташкил этишини алоҳида маълум қилади.

Оммавий савдолар мулк эгасининг ихтиёрига кўра бевосита жойларга чиқиб ўтказилиши мумкин.

"Нуқу" газетасининг 2010 йил 18 март №11 (688)-сонидagi "Respublika Mulk-Auksioni" ДК Хоразм вилоят филиали очиқ танлов савдосига қўйилган "Урганч-Гурлан" туманлараро автомагистрал йўли бўйида жойлашган "Эски бино" эълонидаги 1990 йилда қурилган, умумий ер майдони 50000,0 м², бино ва иншоотлар қурилиш ости ер майдони 6273,1 м² бўлган эски бино сўзлари 1968 йилда қурилган, умумий ер майдони 216,0 м², қурилиш ости ер майдони 215,6 м² бўлган эски бино деб ўқилсин.

Мустақиллик маданиятдан озикланади

Манбалардан аёнки, юртимиз тарихи қадимги замонларга бориб тақалади. Урта Осиё азалдан Яқин Шарқ ва Ғарб давлатлари, яъни Урарту, Миср, Юнонистон, Бобил, Рим каби мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқала бўлган. Шунинг учун ҳам у доимо чет эл истилочиларининг диққатини ўзига тортди келган.

Қадимшуносларнинг изла-нишлари натижаси ўлароқ, биз бугун Урта Осиё за-минининг нақадар бой ва мафтун-кор адабиёт ва санъат диёри бўлган-лигини биламиз. Афросиёб, Варах-ша, Булактепа, Айритом, Фа-ётепа, Ерқўрғон ва Шуулуктепа саройларининг ҳашамати деворий безаклари ва уларнинг улугворли-ги ота-боболаримизнинг бетакрор нозик диди, чуқур илмларидан далолат беради. Шунингдек, беҳи-соб бойликларга эга бўлган Турон ҳукмдорларининг турмуш тарзи жуда дабдабали эканлиги маълум-дир.

Аммо Урта Осиё халқларининг қисмати жуда оғир кечган. Босқинчилик урушлари, доимий қир-гинлар туфайли бетакрор хон са-ройлари ва гўзал шаҳарлар вайро-нага айланиб, йирилган бебаҳо маънавий ва моддий бойликлар го-либлар ўлжаси бўлди. Айниқса, мўғуллар босқини туфайли бу-тун-бутун шаҳарлар ер юзидан йўқотилиб, қули кўкка совирил-ди. Кутубхоналар, маданий мар-казлар, гўзал қасрлар ваҳшийлار-ча ёндирилди. Фақат орадан 150 йил ўтгандан кейин Амир Темур томонидан ягона марказлашган давлат тuzилиши ва Самарқанд-нинг пойтахт қилиниши бу ерда катта моддий ва маънавий бойлик-ларнинг тўпланишига сабаб бўлди. Темурийлар ҳукмронлиги пайти-да ўзининг Уйғониш даврини бо-шидан кечирган маданиятимиз дунёнинг турт тарафига доврғу таратган эди. Ўша даврда замини-мизда осмонўпар миноралар қад ростлади. Ажойиб архитектура ор-наментлари билан безатилган мас-жидлар, мадрасалар, саройлар ва мақбаралар қурилиши авж олган Самарқанд тобора кўркам ва обод шаҳарга айланиб, оламга машҳур бўлди. Мадрасаларда талабалар ди-ний ва дунёвий билимларини ўргандилар. Моварауннаҳр хунар-мандлари — ҳаттоғлар, мисгарлар, кулоллар, гиламдўзалар, қосиблар,

меъморлар, наққошлар ва заргар-ларнинг шухрати сарҳадлардан ошган эди. Ғанимларимиз пана-панада бойликларимизга кўз ти-киб ётган бўлсалар-да, тажовуз қилишга ботина олишмаган. Бироқ вақт ўтиши билан Амир Темур қудрати ва заковати билан бунёд этилган марказлашган дав-лат емирила бошлади. Бунинг қатор сабаблари бор.

Минг йиллар давомида шакл-ланган маданиятимиз бошига тушган оғир мусибатларни икки даврга бўлиб ўрганиш мумкин. Биринчи давр Октябр инқилоби-гача бўлган вақтни ўз ичига ола-ди. Бу даврда маданиятимизга қароқчиларча муносабатда бўлин-ди. Иккинчи давр маданиятимизга қароқчиларча муносабатда бўлин-ди. Иккинчи давр маданиятимизга қароқчиларча муносабатда бўлин-ди. Иккинчи давр маданиятимизга қароқчиларча муносабатда бўлин-ди.

Чор Россияси Туркистонни бо-сиб олган, шарқшунос олим В.Бартольд бу ўлкага бир неча бор ташриф бурюди. Сўнгра Санкт-Петербург Фанлар академияси илмий кенгашида ҳисоб бериб, унда: "Биз шу пайтгача маданий савияси ўзимиздан анча паст бўлган халқларнинг ерларини бо-сиб олган эдик. Энди бўлса Тур-кистон мисолида тамоm тескари аҳволга дуч келиб турибмиз... Тур-кистонликлар бизнинг ҳарбий ус-тунилимизга тан беришди, аммо маънавий устунилимизни тан олигани йўқ. Вазифа ана шуни тан олдиришдан иборатдир... То шуни тан олишмас экан, биз узил-кесил галаба қозондик, деб айта олмаيمиз...". деган эди. Хал-қимизнинг маданияти, осори-ати-қалари, илм масканлари мустам-лакачилар томонидан шу мақсад-ла топилди.

Маданиятимиз мусибатининг иккинчи босқичи инқилобдан кейинги даврга тўғри келади. Чор Россияси меросимизнинг буюкли-гини тан олиб, уни йўқотишга ва ташиб кетишга киришган бўлса, инқилобдан сўнг ҳокимият тепа-сига келган большевиклар эса ма-даниятимизни ҳам, халқ сифати-да ўзимизни ҳам йўқ қилишга ки-ришдилар. Маданиятимизнинг энг қаттол ғаними "ғоявийлик, син-фийлик ва партиявийлик назария-си" бўлди. Бутун маданият бир ғояга - коммунистик ғояга хизмат қилдирилди. "Инсоният тарихи синфлар курашидир", деган эди большевикларнинг доҳийси Вла-димир Ленин.

Икки синф-икки маданият на-зарияси умуммаданиятнинг тин-касини қуритди. Гўё дунёда "бур-жуа маданияти" ва "пролетар ма-данияти" гина мавжуд экан. Лени-нинг сиёсий курашларни назарда тутган қарашлари кейинчалик энг нозик соҳаларга, шу жумладан, маданият соҳасига ҳам татбиқ этилди. "ВКП (б) тарихи қисқача курси"нинг 4-бобида Иосиф Ста-лин шундай ёзган: "Эски ғоя ва назариялар борки, улар ўз вази-фаларини ўтаб бўлганлар ва жа-мийятнинг қоқоқ қучларига хизмат қиладилар. Улар жамият ривожига халақит берадилар, унинг олға силжишига тўсқинлик қиладилар. Янги илгор ғоялар ва назариялар жамиятнинг илгор қучлари ман-фаатларига хизмат қилади".

"Эскилик сарқитил" саналиб мас-жидларимиз бўзилди, муқаддас китоблар гулханга ташланди ёки олиб кетилди, атеизм нуқоби ости-да Исрол динига, ўзбек халқи-нинг имон-этиқолидига қарши ку-раш олиб борилди. Натижада, ма-даниятимизнинг билимдон тар-ғиботчилари диндорлар сифатида қиргин қилинди. Қўллон, Фитрат,

Абдулла Қодирий ва Усмон Но-сирлар отилди, Беҳбудий сўйил-ди.

Бу бедодликларга чидай ол-маган улуг файласуф-ёзувчи бобоми Фитрат: "Эй улуг Турон, арелон-лар ўлкаси! Сенга не бўлди? Ҳолинг қалайдур? Нечук кунлар-га қолдинг?... Дунёни "урх"лари билан титратган йўлбарс юракли болаларинг қани? Нечун товуш-лари чиқмайдур?" деб халқимиз-ни мустақилликка даъват этган эди.

Табаррук зотнинг оташин ис-тифоти бугун ҳақиқатга айланди. Биз бугун мустақиллик ҳақида гапи-рар эканмиз, энг аввало, юрти-мизни кимлар ва нима учун бо-сиб олганини англаб етишимиз керак. Таассуфки, шўролар даври-да фарзандларимиз "Россияга и-тиёрий қўшилганмиз", дея сабоқ олишди. Генерал-губернатор Ка-уфманнинг "Элни тиз чўқтириш учун унинг маданиятини яқсон қилиш керак", деган "пурхикмат" сўзларини улар билишмасди. Ско-белев, Черняев, Фрунзе деган зот-ларнинг қиличидан оққан қон до-ғлари тарихимизнинг чанг босган саҳифаларида кўринмасдан қола-ётганли. Мозий, узоқ ва яқин ўтмишимиз тарихи ва маданияти қоронғулик ичра мағлуб бўлиб турганди. Унут бўлган тарихимиз-ни тиклаш, пайҳон бўлган зами-нимизни поклаш, ажлодларимиз-дан қолган бой тарихий-маданий меросимизни келажақ авлодларга етказиш бизлар учун ҳар қарз, ҳам фарз эди.

Буни юракдан чуқур ҳис этган Президентимиз Исрол Каримов тарихчи олимлар билан бўлган уч-рашулда "Совет даврида ёзилган тарихни мен тарих санамайман. Ўзгалар ёзиб берган тарихни ўқи-тишга мутлақо қаршиман. Мус-тамлакачи қачон қарам бўлган халқ

Норбўта ҲОЗИЕВ,
журналист

ҳақида ҳолис ва адолатли фикр ай-тган! Улар бор куч-ғайратларини Туркистоннинг ўлмишини камси-тишга, бизни тарихимиздан жудо қилишга сарфлаганлар", деб улар-ни Ватанимизнинг ҳақиқий тари-хини яратишга даъват этган эди-лар. Президентимизнинг ташаббу-си билангина мамлакатимиз тари-хи қайта яратилди. Бироқ бу соҳа-да ҳали кўп иш қилиниши керак.

"Ўтмиш қўллон миллатнинг истиқболи ҳам зулмат параси ости-дадир", деган эди мижор (венгер) олими Ҳерман Вамбери. Биз ерос-ти ва ерусти бойликларимиз, чега-раларимиз, элимизнинг нуфузи, қўшни мамлакатлар билан сиёсий ва иқтисодий алоқалар, ўтмиш қад-риятларимиз, айнисқа, миллатни жаҳон миқёсда шухратлантири-дан буюк шахслар ҳақида асосли маълумотларга эга бўлмасдан туриб, ба-рибир ҳаётимизни тасаввур эта ол-маймиз. Чунки келажакка фақат ўтмиш йўл кўрсатади. У йўл эса бу-гуннинг кўксидан ўтади. Бугунги кунимизнинг пойдевори мустақ-ка, қудратли бўлса, ўтмиш ва ке-лажақнинг оғир юкни кўтара ола-ди. Шундай экан, мустақил мамла-катимиз яна гуллаб-яшнаши, жа-ҳондаги ривожланган мамлакатлар қаторига қўшилиши учун фарзанд-ларимизни чуқур билимли ва ма-даниятни қилиб тарбиялашимиз, бунинг учун эса ўтмиш тарихимиз ва маданиятимизни пухта билиши-миз, дунёвий билимлардан хабар-дор бўлишимиз лозим.

Узлуксиз таълим тизимининг асосий бўғини умумтаълим мактаб-лари ҳисобланади. "Одамзот бахти учун ҳамма нарсадан воз кечишга ўргатилган ақиб ғояларни фарзанд-лар онгига синдириш буюк санъ-атдир", деган эди француз ёзувчи-си Стендаль. Шундай ғояларни Пре-зидентимиз таъбири билан айтган-да, "Дунё иморатларининг энг му-қаддаси ва қадрилли бўлган мактаб партаси"даёқ фарзандларимизнинг онгига сингдирмоғимиз лозим. Чун-ки маънавияти юксак авлодни хал-қимиз таъбири билан айтганда, офтоб урмайди, дўл бошига қўнол-майди, йўлини ел тўсоломайди.

Садоқатнинг зийнати

Инсонни эл ҳурматига сазовор этувчи яхши фазиалатлардан бири танлаган касбида садоқат билан ишлай билишидир. Ҳадемай 70 ёшни қарши оладиган Светлана Балакина умрини қонунчиликни мустаҳкамлаш, ҳуқуқ-тартиботни қарор топтириш-га бағишлади. Ҳаётининг мураккаб ва оғир синовал-рига бардош берган опа ёшлигиданоқ прокуратура ишига ҳавас қўйди.

1959 йили юрист дипломини олган Светлана Балакина Тошкент вилояти прокуратурасига ишга келди.

У 38 йилдан ортиқ иш фаолияти давомида Тош-кент вилояти прокуратурасида нозир, Чирчиқ ша-ҳар прокуратураси терговчиси, Тошкент вилояти прокуратураси катта терговчиси, прокурор ёрдам-чиси, Республика прокуратурасида бўлим проку-рори лавозимларида хизмат қилиб, шарафли меҳ-нат йўлини босиб ўтди.

Меҳнат фаолияти даврида у ишчанлиги, бур-ча садоқати, фидойилиги билан ҳамкасблари ва жа-

моатчилари ҳурматига са-зовор бўлди. Ўз фаоли-яти давомида қонуний-ликни таъминлаш, ҳу-қуқ-тартиботни мустаҳ-камлаш ва фуқаролар-нинг манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида бор куч-ғайратини аямасди.

Унинг фидокорона меҳнати, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга қўшган ҳиссаси прокуратура раҳ-барияти томонидан муносиб баҳоладан, доимо эътироф этилган.

Фурсатдан фойдаланиб, Светлана Балакинани кутлуг ёши билан муборакбод этиб, сиҳат-сало-матлик, хонадонига тинчлик-осойишталик тилаб қоламиз.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Ўтганларнинг охираги обод бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси, фах-рийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази ҳамда Самарқанд вилоят прокуратураси жамоаси прокуратура фахрийси Абдуқодир Каримбердиевга ўли

Расул КАРИМБЕРДИЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига ҳам-дардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси, фах-рийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази прокуратура фахрийси

Ҳамидулло ОТАҚҲОЗнинг вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Сурхондарё вилоят прокуратураси жамоаси Бандихон туман прокурори Холмамат Раимова отаси

Зант РАЙМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Huquq
yuridik gazeta

Ta'sischi:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Yusupboy G'OIPOV,
Bahridin VALIYEV, Baxtiyor
NAZAROV (Bosh muharrir o'rinbosari),
Svetlana ORTIQOVA, Tohir MALIK

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.
Telefon: 233-98-40,
233-10-53.
Faks: 233-64-85, 233-10-53.
E-mail: info@huquq-gazeta.uz

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
2009 yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyatga kelgan qo'yozma va
suratlar egalariга qaytarilmaydi. Mu-
alliflarning fikrlari tahririyat fikridan
farqlanishi mumkin. Nashrimizdan
ko'chirib bosilganda «HUQUQ»dan
olinganligi ko'rsatilishi shart. Tijorat
ahamiyatiga molik materiallar **
belgisi ostida chop etiladi.

Nashr ko'rsatkichi - 231

Buyurtma J-9173. 28 471 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Sahifalovchi dizayner: S.BOBONOV
Nashr muharriri: D.XALILOV
Musahhihi: A.MUSTAFOYEVA
Nashr muharriri: O'DEHOQOV

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxonaga manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoi ko'chasi, 30-uy.
Bosma-xonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 22.30 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ISSN 2010-7617